Päewaleht

Tänast lehte 6 küljel.

Esmaspäeval hinnata kaasanded

pilke- ja naljaleht „KRATT" ja kunsti erilisa „KUNST ja KIRJANDUS".

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Arijuhi kõnetunnid 9—11, 4—5. Aadress: „Päevaleht" Tallinn, postkast 87.

Telefonid: Peatoimetaja G. E. LUIGA 433-63. Vastutav toimetaja L. KENN 433-63 või 433-47. Toimetusel: 448-51, 433-96, 433-47, 431-15. Juhatus 434-19. Arijuht 448-12, kontor 433-11, kassa ja arveosakond 433-54, trükikoja kontor 437-08, litograafia-osakond 454-68, ekspeditsioon 452-84, raamatukauplus (Pikk t. 2) 434-94 ja (Jaani t. 6) 446-11.

Peatoimetaja G. E. LUIGA.

Üksik number 6 senti.

TELLIMISE HINNAD:

1 kuu postiga 1 kroon 50 senti	1 kuu postita 1 kro
2 kuud „ 3 „ — „	2 kuud „ 2 „
3 kuud „ 3 „ 70 „	3 kuud „ 3 „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 20 s.	Üle 3 kuu korraga järgneva kuu eest
Välismaale 4 kr. kuus.	Aadressi muutm

Kuulutuste hinnad: kuulutuse küljel 6 senti, teksti e teksti sees 15 senti ja tekstis teksti kirjaga 18 senti lausesa. Kohaotsimise kuulutused kuni kr. 3 — poo Kuulutuste koha valikut ei kindlustata.

Kuulutusi võetakse vastu lehe jooksvasse numbrisse igap reedel ja laupäeval kl. 12-ni.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soo

Nr. 312 — Esmaspäeval, 14. nowembril 1932 — XXVII aas

Osaline protesti- ja leinastreik Genfis.

Rohutuste ohwrite matustel oodati rahutusi. — Genfi toodi suuri sõjawägesid.

Genf, 12. 11. Tänane 24-tunniline protesti- ja leinastreik Genfis oli ainult osaline. Töö seisis peamiselt töökodades. Trammiteenijad, elektri- ja gaasitöölised ning osalt ka trükitöölised jätkasid töötamist.

Täna peeti kolmapäeva rahutusohwrite matuseid, millest wõttis osa peaaegu kogu linnarahwas. Kümned tuhanded seisid nullitsail, kust matuserong läbi läks. Kardeti, et matuste ajal wõib puhkeda suuremaid rahutusi. Kuid need kartused osutusid põhjendamatuiks. Oli ainult wäiksemaid korrarikkumisi üksikutes kohtades, kuid politsei liikideeris need ilma suurema waewata. Rahutuste kartusel oli keskwalitsuse korraldusel toodud Genfi suuremal hulgal sõjawäge. Kuid sõjawäe waheleastumist ei olnud tarwis. Wäeosad seisid kogu päewa kasarmuis.

Rahwasteliidu palee, kus desarmeerimiskonwerentsi büroo pidas koosolekut, seisis hommikust saadik sõjawäelise kaitse all, sest kardeti, et meeleawaldajad wõiwad koosolekut segama minna.

Riigid andku pühalik tõotus.

Saksamaa deklareerigu, et ta ei suurenda relwastust.

London, 10. 11. Täna awati alamkojas waidlused wälispoliitiliste küsimuste üle. Tööliserakondliku wastasrinna esindaja Attlee pani ette järgmise resolutsiooni: Alamkoja arwates on maailma majanduskonwerentsi kordamineku wäga tähtis, et Briti walitsus toetaks selgelt ja ühemõtteliselt relwastuste olulist ja otsekohest wähendamist kõigi riikide iseõigusluse alusel ja peaks kinni Rahwasteliidu põhikirja põhimõtetest.

Kõnelejale wastates wälisjõkretär sir John Simon seletas: Et lahendada raskusi, mis on tekkinud Saksa iseõigusluse nõudmisest, Briti walitsus pani ette, et Euroopa riigid annaksid ühise pühaliku tõotuse selle kohta, et nad milgil tingimusel ei püüa jõuga lahendada ei praeguseid ega tulewasi tülikiirusi endi wahel. Selle pühaliku tõotusega peab ühinema ka Saksamaa. Kui see sünnib, siis Saksamaa nõudmist iseõigusluse asjus tuleb täielikult rahuldada järgmisel wiisil: 1) Saksa relwastuste piiramine sünnib samas desarmeerimiskonwentsioonis, millega piiratakse teiste riikide relwastust. See konwentsioon asendab Versailles' lepingu need artiklid, millega määrati ära Saksa relwastus. 2) Saksa relwastust kontrollitakse samadel tähtaegadel ja samal wiisil, nagu teiste riikide relwastust. 3) Saksamaa deklareerib, et tema ei suurenda oma relwastust, waid soowib lihtsalt, et tunnustataks põhimõtet, mille järgi temale oleksid lubatud samad relwaliigid, mis on lubatud teistele riikidele. Samasugused põhimõtted ja wiisid tuleb panna maksma ka Austria, Ungari ja Bulgaaria relwastuse kohta.

Pärast waidlusi alamkoda awaldas walitsusele usaldust 402 häälega 44 wastu.

Konflikt Saksa riigi ja Preisimaa wahel.

Nõutakse tasakaalu uuesti jaluleseadmist.

Berliin, 12. 11. Saksa riigisõrkogu komisjonid pidasid täna ühise koosoleku, kus arutati konflikti Saksa riigi ja Preisimaa wahel. Koosolekust wõtsid osa kõigi Saksa osariikide peaministrid, nende hulgas ka nimeline Preisi peaminister Braun. Osa wõtsid ka riigi siseminister von Gayl, kaitseminister kindral von Schleicher ja rahaminister krahw Schwerin von Krosigk. Pärast põhjalikke waidlusi wõeti wastu resolutsioon, mis esitatakse riigisõrkogule. Selles resolutsioonis arwustatakse teravalt riigiwalitsuse samme Preisimaa suhtes. Konstateeritakse, et 29. ja 30. oktoobri korraldustega (millega komisjonilikud ministrid Preisimaal ametisse pandi) on põhjalikult muudetud senist põhiseadusliku jõudude wahekorda riigi ja Preisimaa wahel, riigi ja osariikide wahel, samuti ka osariikide endi wahel. Awaldatakse lootust, et riigiwalitsus wõimalikult waeski samme astub muudetud tasakaalu uuesti jaluleseadmiseks. Lõpuks palutakse tungiwalt, et riigiwalitsus ei walmistaks mingisuguseid ettepanekuid põhiseaduse muutmiseks, ilma osariikide arwamist ära kuulamata.

Riigipäew saadetakse laiali?

Rahwuslikust koondusest ei saa asja.

Berliin, 12. 11. Üldiselt arwatakse, et kantsleri läbirääkimised erakonnajuhtidega, kui neid läbirääkimisi üldse peetakse, saawad ainult wormilist laadi ja neist ei tule midagi wälja, sest rahwusliku koonduse loomiseks ei ole praegu mingisuguseid wäljawaateid.

Kuulduste kohta, nagu kawatseks walitsus uue riigipäewa juba enne selle kokkutulekut laiali saata, seletatakse walitsuse ringkondadest, et see asi kuulub täielikult riigipresidendi otsustada. Riigipresident ei ole aga seni mitte öelnud, missuguse otsuse ta teeb siis, kui läbirääkimised rahwusliku koonduse loomise asjus nurjuwad.

Informeeritud ringkondades arwatakse, et kantsleri läbirääkimiste nurjumise korral riigipresident kutsub parteide juhid isiklikult enda juure, et mõjutada neid järeleandmisele.

Rooseveldi loosungiks leppimine.

New-York, 12. 10. Wälisasjade riigisekretär Stimson teatas, et tema hakkab niipidsest peale wälispoliitikas töötama demokraatide soowi kohaselt. Uue presidendi loosungiks on lepituse otsimine wabariiklastega. See selgub muuseas wastusest, mis Roosevelt saatis telegraafi teel Hooveri terwitusele:

„Sain teie südamliku õnnitluse. Wõtan meeleldi wastu teie esildusel rahulikuks koostööks kodumaa kasuks."

Sellest telegrammist tehakse poliitilistes ringkondades järeldus, et Roosevelt tahab kuni oma ametisse astumiseni töötada lähedas kontaktis Hooveriga.

Hukkus 24 mäetöölist.

London, 12. 11. Kohutawas plahwatuskatastroofis Edgegreeni mäekaewanduses Wigani lähedal (Lancashire'is) on wähemalt 24 inimest hukkunud. Plahwatuse ajal oli maa all 106 töölist. Neist pääsis wälja 76. Kuus töölist on saanud raskesti haawata. Mõned laibad on maa alt juba wälja toodud.

Tornaado tappis 80 inimest.

Kingston (Jamaikas), 12. 11. Cayman Braci saarel on wiimases tornaados üle 80 inimese saanud surma ja umbes 300 haawata. Little Caymani saarel ohwreid ei ole.

Santa Cruz täielikult häwinenud.

Linna enam üles ei ehitata.

Hawanna, 12. 11. Santa Cruz'i linn Kuubas on orkaanist ja maruslainetest täiesti häwitatud. Arwatakse, et seda linna enam kunagi üles ei ehitata. Maruslained on palju laipu merre uhtunud.

Roosevelt haigestus.

New-York, 12. 11. Tulewane president Roosevelt haigestus külmetuse tagajärjel, mille ta ära saanud walimiste ajal. Haige lamab woodis, kuid arsti arwates komplikatsioone karta ei ole.

Estoonia maskeraad.

Laupäewa-õhtune maskiball „Estoonias" läks üldiselt tujukõllaselt ja rõõmsalt, kuigi raskete aegade tõttu publikut oli keskmiselt — igatahes wähem kui läinud-aastasel. Ometi olid kõik lauad wõetud ja ballitujulist publikut jatkus igasse saali. Kontsertsaal oli dekoreeritud põhjanabaks, lawal olid suured jäämäed, mille wahel pesitsesid pingwiinid, jäälarud ja teised polaarelukad. Paul Pinna naljad — Raimund Kulli järeltegemine orkestri juhtimises, sõnalised uperpallid, watmukad wärsid — leidsid rohket naerulaginat. Wäga meeldis publikule ka akrobaatiline tantsupaar, berliinlased Navarra ja Ellen.

Nimekamatest isikutest wiibisid ballil Prantsuse saadik A. Bruère, Nõukogude saadik F. Raskolnikow, minister A. Anderkopp, kindral J. Soots j. t.

Asunduskapitali määrused muudetakse.

Walitsus kaalus laupäeval asunduskapitali määruste muutmist.

Nimetatud määrusi tahetakse muuta nõnda, et asunduskapitalist wõib wõta summasid Maapanga protsentide katteks.

Lahutati 6 paari.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakonna istungil harutati 8 abielulahutuse asja. Neist kahekssat asjast kohus otsustas 6 asja, lahutades:

Hilda ja August Roolid, kelle abielu sõlmitud 26. weebruaril 1923. a. Suuremõisa wallas. Sellest abielust sündinud pojad — Paul ja Elmar — jäätwad ema kaswatada. Naine sai endise nime, Remmel, tagasi. — Melanie ja Aleksei Nittwegid, kes abiellunud 6. juulil Pärnus. Lahutus toimus naise palwel, kusjuures mees tunnistati süüdlaseks pooleks. — Agathe ja August Kessid, kes abiellunud 3. oktoobril 1927. a. Tallinna perekonaseisuametis. Sellest abielust sündinud tütar Lya jäeti ema kaswatada. Mees tunnistati süüdlaseks pooleks. — Harry ja Tamara Limbergid, kes oma ühist eluteed algasid alles 23. jaanuaril 1931. a. Nõmmel. Selle abielupaari lahkuminek sündis abielupoolte wastastikusel kokkuleppel. — Alide ja Peeter Mohowid, kelle abielu sõlmiti juba 10. juunil 1917. a. Haapsalus. Lahutuse nõudmise esitas naine. — Walfriede ja Nikolai Künkamehed, kelle abielu sõlmiti 7. nowembril 1927. a. Tallinna Kaarli kirikus. Naisele anti tagasi endine nime — Tiiwas. Mees tunnistati süüdlaseks pooleks. Kohtuotsus lõpuwormis walmib 26. nowembril.

Johannes ja Anna Müürmanniide ning Tiina ja Jaak Oinaste abielulahutuse asjad jäeti pooleli, et kuulata üle tunnistajaid. Esimeses asjas on abielulahutuje nõudjaks mees, teises — naine.

Teadmata kadunud.

Wabadussõjas jäi Laitsna külas jäljeta kaduma Anton Saaler ja on tänini kadunud. Nüüd esitasid Saaleri sugulased Tallinna-Haapsalu rahukogule palwe, et Anton Saaler kohtulikult surnuks tunnistataks. Kohus otsustas awaldada seaduses ettenähtud kuulutuse.

Kanamunade hinnad.

Kanamunade hinnad noteerimise komisjon noteeris põllumajandusosakonna ruumides 11. now. 1932. a. järgnimised munahinnad: eksportmunad üle 60 gr — 67 senti kümme, 50—60 gr. — 65 senti kümme; siseturumunad üle 50 gr — 52 senti kümme, alla 50 gr — 40 senti kümme.

Hinnad on mõistetawad franko sorteerimispunkt, arwates 11. now. s. a. Tendents eksportmunadel — kindel, siseturumunadel — rahulik.

Tallinna malewa aastapäewalt.

Suur aktus Tallinna malewa wõimlas.

Kaitseliidu Tallinna malew ja Tallinna naiskodukaitse ringkond pühitsesid laupäewal 12. now. oma aastapäewa. Aastapäewa puhul oli korraldatud malewa suures wõimlas pidulik aktus. Kaitseliitlasi ja naiskodukaitse liikmeid oli kogunenud õige rohkesti, nii et suur wõimla oli tungil.

Kõikide malewa malewkondade ja eriüksuste lipud olid riwistatud lipu-assistentidega saali üles; aktust kaunistas malewa orkester. Aktusel wiibis rida kõrgemaid kaitsewäelasi ja awaliku elu tegelasi. Teiste hulgas wiibisid aktusel kindralid Laidoner, Roska, Reimann, Tõrwand jne.

Aktusel anti ülewaade malewa aastasest tööst ja peeti rida päewakohaseid kõnesid. Jagati wälja hulk laskediploome parimatele klassi- ja wõistlus-laskureile. Aastapäewa aktus lõppes rahwushümniga.

Pussitamine Koplis.

Öösel wastu pühapäewa toodi Tallinna keskhaigemajja rawimisele 35-aastane Karl Rikko, kellel olid pussihaawad peas ja õlgades. Mees oli saanud pussitada oma elukohas — Bekkeri tehastes. Ülekuulamisel seletas Rikko, et teda pussitanud samas majas elutsew kaupmees R. Rikko läinud enda seletusel öösel kella 12—1 wahel üle õue wastasmajja, kuid tulnud kohe tagasi, kuna tuttawat polnud kodus. Koridoris korteri uksel lööbud talle terariistaga kordawalt pähe ja õlgadesse, kusjuures löökjas tunnud ta ära kaupmees R-i. Mis põhjusel teda pussitatud, seda haawatu ei tea. Sündmuse selgitamiseks alustasid ametiwõimud juurdlust.

Õnnetus kiwiõhkumisel.

Tallinna keskhaigemajja toodi rawimisele Harjumaal Liiwa külas elutsew 34-aastane Anton Nestor, kellel plahwatus oli purustanud wasaku käe õrmed. Õnnetus oli juhtunud kiwiõhkumisel laengu enneaegse plahwatamise tõttu.

Maksujõuetute protsessi.

J. Delski 18.500.000-sendline tasumata wõlg.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakonna laupäewase istungi päewakorras oli 8 maksujõuetuks tunnistamise asja.

Woldemar Lender, omaaegne Tallinna linnapea, insener, tunnistati juba aastate eest maksujõuetuks. Tema wõlausaldajateks olid Harju Panga liikideerimiskomisjon, Eesti Pank, Krediitpank ja Pikalaenupank.

Laupäewasel kohtuistungil Lenderi hoolduja wann. adw. W. Peterson esines palwega hoolekannet ära lõpetada ja ta ametist wabastada. Ühtlasi seletas hr. Peterson ka, et Lenderi wõlausaldajad on rahuldatud niiwõrra, kuiwõrra see hooldajal wõimalik oli. Mis puutub maksujõuetuse iseloomusse, siis arwas Peterson, et maksujõuetus on tekkinud ettewaatamatusest. Hr. Petersoni seletusi kinnitasid ka ülalmainitud pankade woliniku. Otsust wõi määrust kohus laupäeval wälja ei kuulutanud.

Teodor Lutteri maksujõuetuks tunnistamist nõuab Ado Laane wolinik, wann. adw. B. Markowitsch. Et Lutter ei olnud kohtusse ilmunud, tegi kohus määrusse, mille põhjal Lutteri järgmiseks korraks kohtusse toob politsei.

Jaan Murro tegutses omal ajal munakaubanduse alal ja jäi wõlgu a.-ś. „Einpaulile" ja Eesti Pangale umbes 8200 krooni. Murro tunnistati maksujõuetuks ja temale määrati wannut. hooldajaks adw. A. Weinberg. Wiimane leidis, et Murro maksujõuetus on tekkinud ettewaatamatusest, esitades nüüd palwega, et kohus hoolekande ja Murro maksujõuetuks tunnistamise asja lõpetaks.

Selle wastu waidles Einpauli wolinik wann. adw. R. Leis, kes asus seisukohale, et tegemist on kuritahtliku pankrotiga.

Murro ise seletas, et a.-ś. „Ladu" pankrottimineku tõttu tema saanud kahju 7000 krooni, milline asjaolu tema ruineerinud.

Kohtuistungil selgus, et Eesti Pank oli esitanud awalduse, mille järele Murro maksujõuetus ei ole mitte ettewaatamatusest tekkinud, waid õnnetusest asjaoludest.

Hooldaja adw. Weinberg palus kohut oma äranägemise järele otsustada, kas on tegemist õnnetu wõi ettewaatamata maksujõuetusega.

Laupäeval kohus mõnesugustel kaalutlustel oma määrust ei kuulutanud.

Isaak Delski pidas Tallinnas esiti W. Karja tänawal, hiljem Weneturul pudukaubaäri. Seejuures tekkisid tal wõlad, mis tõusid umbes 185.000 kroonile. Delski wõlausaldajate wolinikud nõudsid Delski maksujõuetuks tunnistamist.

Omal ajal rahukogu tunnistas Delski ärialal maksujõuetuks wõlglaseks ja tegi määruse teda wahi alla wõtta. Wahi alla aga Delskit wõtta ei saaduk: Delski olt „õigel ajal" hankinud wälispassi ja samuti „õigel ajal" ähwardawa hädaohu eest põitnud wälismaale.

Kohtumääruse kohaselt moodustati konkursiwalitsus, kes asus Delski asjade selgitamisele.

Neil päewil oli Delski kreeditoride koosolek. Sinna ilmus täiesti ootamatult Delski isiklikult. Ta tegi kreeditoridele ettepaneku, wõitu need eneste nõudmiste rahuldamiseks wastu 25% ja lõpetagu maksujõuetuse asi ära. Selle ettepanekuga oli osa kreeditoreid nõus, nimelt kreeditorid, kellel Delski wastu nõudmisi 165.000 krooni peale. Delski ettepaneku aga liikasid tagasi Tschehhoslowakkia Centrokomissia esindaja E. J. Jeba ja wann. adw. W. Bock oma wolitaja nimel. Wiimastel on Delski wastu nõudmisi 14.000 krooni peale. Kuna ühtmeelt koosolekul ei saawutatud, kutsuti kohale politsei kes täide saatis rahukogu omaaegse määruse: wiis Delski wangimajja.

Laupäewasel rahukogu istungil palusid konkursiwalitsuse esimees wann. adw. B. Markowitsch ja Delski wolinik warn. adw. Karro, et kohus kinnitaks kreeditoride koosoleku enamuse otsuse selles möttes, et ka wähemus (14.000-kr. wõla andjad) otsuse alla paindusid, seletades, et kui neil juhtumeil, mil maksujõuetus ei kanna kuritahtluse iseloomu, 75 protsendi wõla usaldajad nõus on oma summade katteks wähemaid summasid wastu wõtma, ülejäänud 25% ei saa oma wõla tasumist täies ulatuses nõuda waid peawad enamuse tahtega nõustuma.

Neile wäidetele waidlesid wastu wann. adw. W. Bock ja O. Lutz, seletades, et Delski asjas on olemas nii mõnigi tume punkt, mis nõuab selgitamist.

Rahukogu otsustas jätta kinnitamata kreeditoride koosoleku ettepaneku. Seega tuleb Delski asjade selgitamiseni jääda wahi alla.

Politseipeegel.

Tabati 19 kerjajat.

Laupäewal pani politsei toime jällegi haarangu kerjajaile, kes käiwad äristi äriste raha mangumas. Seekord tabati 19 kerjust, kellele koostati wastawad protokollid. Kerjamise eest wõetakse wastutusele Juhan Otsman, Aleksander Broniitschow, Aleksander Epner, Johannes Naika, Marie Leilop, Karl Kendler, Marie Allas, Liisa Neudorf, Maire Rooblik, Bernhard Täht, Aliine Simson, Wladimir Põld, Friedrich Kuiberg, Theodor Insberg, Mihail Kolubow, Johannes Lobjakas, Gottfried Kaskur, Karl Aksel ja Georg Parhomenko.

Sügawas leinas mälestawad 12. 11. 32. a. igawesele unel

Ursula Saulep'it (sünd. L

tütar, mees, ema, õde ja we

†

Kohusetruud ametnikku

Ursula Saulep'i

mälestab sügawas leinas

1-se suurtükiwäegrupi ülem ja am

†

12. nowembril manalasse warisenud unustamatut

Ursula Saulep'i

leinawad kaasteel

Teatame kõikidele põllupidajatele, et

nisu

wastuwõtmine Majandusministeeriumi hinn alusel ja

rukki ning **kaer**

wastuwõtmine wabal kokkuleppel nii Ta kui ka kõikides meie osakondades, konto endistes wastuwõtmise kohtades wahetpi edasi kestab.

Hindamine õiglane, arwestamine, raha maksmine, tagasi saatmine kiire ja täpne.

Ostame piiramata arwul.

A.-ś. „Rotermann'i Tehase

Tallinnas, Jaama tän. 1.

Pappnaelte külwamine põiduteele.

Kopli tän. elutsew Johannes Saar teatas politsei, et Estoonia kontserdisaali ukse ette põiduteele oli külwatud paks kord pappnaelu, mille peal ta sõitis läbi oma auto tagumise kummi. Saar palub selgitada süüdlast ja wõtta see wastutusele. Teos kahtlustab taebaja taksoautojuhte.

Wargus Harkus.

Öösel wastu laupäewa warastati Harku walla Jõeranto külas Tõlgo talu pööningult ülikond, palitu, kindad ja 31 senti raha, mis kuulusid Woldemar Kütile. Kahju ulatub Kr. 88.16.

TALLINNA RAHWAÜLIKOOLIDE SELTS

Tallinna Rahwaülikoolis — S. Kloostri 16.

Esmaspäeval, 14. now. s. a.:

kl. 7—8 J. Kirp — „Grafoloogiline analüüs";
kl. 8—9 K. Jungerman — „Skolastika uuestisünd nüüdseaja filosoofias".

Kolmapäeval, 16. now. s. a., kl. 7—9

dotsent W. Kupfer — Töötaolu probleem ja selle lahendamise wäljawaateid.

Reedel, 18. now. s. a., kl. ½8—½10 õ.

Paul Truusmann — „Mälu ja asfotfiatsioonid. Mnemoonika.

Juhatus.

Pärast põhjalikku remonti
dustega awa
Dancing-kab
„MERIKI
Suur Karja
Suurejooneline
kabare
MUUSIKA alates kl.
KABAREE alates kell
Uuelt awatud BAAR (end. A.-S R
Austusega N.

Wõtan wastu tellimisi, ka uu
bertegemisi, daamide mantlite,
tualettide alal. Kõik hinn
Atelee
M-me Zi
W. Posti

M. TIGA
rätsepa
S. Karja t. 11. K
Tellimiste wastuwõtmine meester
ja igasuguste karusnahatööde pe
Täpne ja puhas töö. Suurim w
maa riideid.

Uus poliitiline joon Ungaris.

„Päewalehele“ kirjutanud L. Berthold László.

Warsti pärast Gömböse uue kabineti ametisse nimetamist andis Ungari wastasrinda kuuluw tähtis ifik endale esildatud küsimusele, kuidas ta suhtub uuele walitsusele, ironiseeriwa wastuse:

„Meil on õige palju lugeda. Saime Gömböse walitsuse töökawa, mis sisaldab terwelt 95 punkti. Mõni päew hiljem saime kõrgemalt arweametilt teadaande, milles meile selgitati sadade miljonite pengõde ükfikasjalist tarwitamist. Waewu olime jõudnud lõpule selle teadaande lugemisega, kui päewalehed juba täitusid otsast otsani rahwakomissar Tyleri teadaandega.“

Need kolm lektüüri tähendawad õieti kolme epohhi Ungari majanduslikus ja poliitilises arengus.

Kõrgema arweameti kawad on õieti ka minewiku, krahw Karolyi ja krahw Bethleni mitte küllalt aktiiwse tegewuse arwustamiseks. Bethleni kabinett kestis kümme aastat. Bethleni tuli walitseda äärmiselt kitsastes sise- ja wälispoliitilistes tingimustes, millega seltsisid majanduslikud raskused. Tema järeltulija krahw Karolyi, kes 13 kuud hoidis ungari pengõ stabiilsust keset kaleidoskoobiliselt keerlewaid rahwuswahelisi segadusi, leiab praeguselt rahwakomissarilt oma teenete wäärilise hindamise. Kuid moraalne, majanduslik ja psühholoogiline depressioon, mis rõhus kogu Ungari rahwast, on alles peaminister kindral Gyula Gömböse kätel ja otsustawal rünnakul asunud taganemisteele.

46-aastane kabinetiülem on õieti mõistnud praegusel hetkel walitsewat seisukorda, walides oma kaastöölised noorte ja energiliste meeste seast, nii et tema walitsust wõib õigusega nimetada „nooruslikuks walitsuseks“, nagu ajakirjandus ta üldiselt ristinud. Kõigepealt peaminister pöördus waimustatud massidele lühikese raadioterwitusega, puudukades walitsuse wahendituid tulewikuplaane. Järgnes programmikõne saadikutekojas ja ülemkojas, mis teguwõimsalt riigimehelt tulles rahwa täitnud usalduse ja lootusega oma uutele juhtidele.

Gömbös ei ole leppinud hariliku sõnademulinaga, millega riigimeestel kombeks oma kuulajaid kostitada, waid wõttis kätte ja kaotas üle öö rahwast ja majandust rõhunud hädakorradekreedid ning aasta otsa makswusel olnud sõjaseisukorra. Juba on läbi wiidud protsendimäära alandamine, diskontomäär alandatud 5-lt 4½%-le. Rängalt koormatud põllumajandus on saanud moratooriumi kuni 31. oktoobrini 1933. Pärast kõiki neid energilisi sissejuhatusi awaldati Gömböse walitsuse rahwuslik töökawa, mille 95 punkti esindawad kaugenägelikult väljatöötatud programmi Ungari wabastamiseks majandusliku ja poliitilise kriisi küüsist. Esmajoones toonitatakse, et rahulepingute rewideerimisele tulemiseks walitsus tahab rakendada kogu oma jõu ja oskuse. Rahulik rahwuswaheline koostöö peab Ungari ,õiglased ja elulised nõudmised seadma maailma südametunnistuse ette, warem wõi hiljem Euroopa peab arwestama ülekohut, mis ungari rahwale tehtud talle wasturõõtmata lepingute pealesurumisega. Ükski küsimus pole kunagi enne sel määral lõiganud ungari rahwa hinge kui see.

Sisepoliitika alal on uus walitsus endale seadnud eesmärgiks walimisreformi teostamise. Tahetakse anda tunnistust masside poliitilisest ustawusest ja panna maksma salajane hääletamine. Pengõ kursi kindlustamine kuulub uuel walitsusel tähtsamasse päewakorda. Ametasutustes on ette nähtud madalapalgaliste kohtade suurendamine ja kõrgemate kohtade wähendamine. Ühelgi ei pea ligemas tulewikus enam olema wõimalik harrastada riigiteenistuses mitmekohapidamist. Põllumajanduse tootlus korraldatakse ümber, kutsutakse ellu uus asundussüsteem, sugukonnamõisade seadus muudetakse. Asutakse soodustama tööstust selles osas, kus ta töötab ümber kodumaa toorainelid. Eksportkaubandust hakatakse riiklikult toetama. Luuakse riiklik keskorgan tööstussaaduste wälisturu korraldamiseks, kaotades ülearuse ja liialdatud wahetalitusewõrgu. Uusi wälislaenusid enam eitehta.

Seda 95 punkti saadab peaministri eessõna, milles öeldakse, et ta tõotab täis usaldust ja parimat tahet oma kabinetiga jälgida selle programmi elluwiimist. Peaminister on isiklikult weendunud, et iga programm on wäärt ainult nii palju kui temast wõimalik teostada.

Selle töökawaga Gömbös on wõitnud laialdaste rahwakihtide pooldamise. Kus krahw Karolyi wiimasel walitsemise ajal kohalikud täiendawad parlamendiwalimised alati andsid wastasrinnale hääli juure, seal on praegu meeleolu muutunud walitsuse kasuks. Seisukord on praegu Gömbösele nii soodus, et üldise walimise puhul tema pooldajad pääseksid suures enamuses parlamenti. Siin juures on tema populaarsusele suur tähtsus weel sel, et tema tegewust riigijuhina toetawad kõik katoliiklikud ringkonnad, ehkki ta isiklikult kuulub ewangeeliumi kirikusse.

Kuidas saadakse maailmapankuriks?

Stokholmi lehtede teatel tuleb Rootsis kohtus ligemal ajal efile kahjutasu nõudmine Ivar Kreugeri pärijate wastu selles, et omaaegne maailma wõlausaldaja ei jätnud järgi oma mälestuste käsikirja. Tunnud Saksa kirjastusäri oli Kreugeriga sõlminud lepingu ta mälestuste awaldamise õigusele, misugusele raamatule pidi tulema pealkirjaks „Kuidas saadakse maailmapankuriks?“ Lepingus Ivar Kreuger oli kohustatud ligema wite aasta jooksul kirjutama oma eluloo.

Wististi ta oleks lepingu täitnud, poleks ta pettused paljastunud ja sundinud teda haarama rewolwri kui päästja järgi. Seega wõeti suurpetturilt wõimalus oma eluloo tõetruuks kirjeldamiseks.

Kuna Saksa kirjastusäri wäga huwitawa raamatu mitteilmumisega kaotanud suure teenistuswõimaluse, siis nõuab ta nüüd endise tükkuninga pärijailt 70.000-kroonilist kahjutasu.

Hulgaliste Kreugeri protsessides seas selleet protsessist tuleb küll kõige lõbusam. Rootsi lehtede teatel pärijad eitawad wäitega, et Saksa kirjastusäri ei ole memuaaridest ilmajäämisega midagi kaotanud, sest raamat paleks ijal sisaldanud tõetruud sõnastust, waid romantilist wäljamõeldust, nagu kõik, mis puutus tikukuningasse ta elu ajal.

Teadaanne.

Kokskäri rannawanem teatab seega, et 9. now. 1932. a. on leitud merel Kokskäri saare lähedal wäike sõidupaat. Omanikku palutakse endast teatada Kokskäri tuletorni kuni 1. weebr. 1933. a.

Kirjalikult Pranglisaarte p.-ag., Kokskäri tuletorn wõi telefoni teel — merewäe 94.

L. Kirnmann,
rannawanem.

„LASTE RÕÕM“

Saada ajalehemüüjailt.

Hind 25 snt.

SISU: Pilweke — luuletis. Arno mardisandiks — mardipäewa jutt. Kaks pühameest õõmajal — muinasjutt. Hirm — jutt kolmest poisist, kes »kiiistripühade« ajal oli d maal. Wanaisa jutustus — Wirumaa jutt. Wõõrastemaja »Jatku leiwale« — jutt linnukaitsest Doktor Peenemaa wihmawari — lugu'aul Kuulsa muinasjuttude westja H. Chr. Anderseni e'ust ja noorpõ'west. Peeter Purk kohtab tänawal apteekrit — naljajutt Kas on olemas õhust seinu? — õpetlik weste. Tige printsess — muinasjutt.

Kabe, küsimusi ja wastuseid, laste endi luuletisi j. n. e. Rohkesti toredaid pilte.

Nr. 11 on ilmunud

Tallinna Eesti Kirjast.-Ühisus

Koerapidajate kongress.

Aastat paar tagasi korraldasid Tallinna koeraomanikud ja koerad ühisrongkäigu. Siis olid ilusad ajad. Penid ja nende pidajad demonstreerisid rongkäigus oma hästi toidetud kehi ja rõõmsat meelt.

Aga näe nüüd, ühisklubis peetud koosolekul esitas Loomakaitse liidu president Kattenberg liidu resolutsiooni, millega protesteeritakse koeramaksu kõrgendamise wastu. Toakoerte maks eriti peaks jääma endiseks, sest pange tähele, armsad inimesed, maksukõrgendus tähendaks toapenikeste piinamist. Et maksust mööda hiilida, hakatakse toakoeri paigutama hoowikoerte kohale. Kujutlege niiid, pisike toakoerake, kes seni tudunud oma perenaise süles, elagu nüüd hoowis külma ja wihma käes. See oleks lausa kole.

Koosolekul wiibiwail daamidel tükkis pisaraid silmi. Siin-seal suruti sõrmed rusikasse ja tõotati: „Meie oma lemmikute õigusi kitsendada ei luba! Kõikide maade koerapidajad ühinege! Üks kõigi ja kõik üke eest, hurraa!“

Siis wõttis aga sõna Kennelklubi esindaja ja ütles, et toapenide ja karjakrantside maksustamine olewat tänuwäärt teene. Miks lugupeetud daamid ei kaswata tõukoeri? Karjakrantsid on nahka pannud 800 hirwe, ons see kellegi tegu. Tõukoer ei saa iialgi sellise lollusega hakkama. Küütselts „Wiboane“ mehed jäid samasele arwamusele. Näiid rõõhtas aga daamide protest. Mis see siis õieti tähendab: suur kari koerteomanikke koos, aga keegi ei kaitse toapenisid? Kas lubatakse isegi, et paari-kolmekuisi kutsikaid hakatakse maksustama? Kutsikaid, keda me nagu oma lapsi toidame lutust ja hellitame siidpatjade wahel.

Weel katsus mõni mees wõtta sõna, aga suur lärm — naiste kisa on harilikult kõike mattew — lämmatas köneleja hääle. Loobiti käekottidega ja pommitati huulepulkadega. Paljud daamid kahetsesid, et nad ei toonud kaasa oma neljajalgseid kaitsealuseid, nüüd oleks olnud soodus juhus neid äsfitada meeste kallale, kes pooldawad koeramaksu kõrgendamist.

Edaspidi tahetakse korraldada koerte ja koerapidajate ühine protestmiiting, kus tulisemad toapenide ja karjakrantside kaitsjad esinewad käredate kõnedega ja terwe rida penisid heleda ulgumisega.

Unlits olgu sirge!

Uus minister, kes ministri toolile tulemisega hilinenud, sõidab pealinna. Härra ministril on rutt. Tallinn aga, nagu kõik teawad, on 700-aastane linn. Kõweraid ja kitsaid uulitsaid siin enam kui ülearu. Uus minister, kelle silm harjunud peamiselt sirgete kontuuridega ja perspektiiwidega, kortsutab pahaselt kulmu. Ja kui auto jõuab Nunne ja Pika uulitsate nurga juures järsule käänakule, siis käratab minister: „Mis jaoks selliseid kõwerikke ja käänakuid kesklinnas? Homme hommikuks olgu uulits sirge!“

Linna tehnikud ja ehitusteadlased askeldawad nüüd linnas ringi ja peawad plaani, kuidas tirida wana Tallinna elusooni sirgu. **Heini.**

Wäikemaapidajate ja kalurite seisukord nõuab parandamist.

10. nowembril Põllutöökojas oli koos wäikemaapidajate ja kalanduse toimkond, kus arutati neisse aladesse puutuwaid päewakiisimusi ja wõeti wastu resolutsioone.

Wäiketalundite erituundja agr. G. Abel andis ülewaate meie wäikemaapidajate praegusest seisukorrast ja näitas, missuguseid wõimalusi on selle seisukorra parandamiseks.

Referent tõi ette arwulised andmed meie wäikemaapidamistest ja näitas ära, kui tähtis on wäikemaapidamise probleemi otstarbekohane lahendamine, kuna meil ⅓ kogu põllumajanduslikust rahwastikust elab alla 10-ha kruntidel. Tuues wõrdlusi teiste riikide wäikemaapidajatest, näitas referent, et meie wäikemaapidajate seisukord wõrreldes teiste põllupidajatega on palju halwem, kui teistes, eriti Skandinaawia riikides ja sellegi peale waatamata on meil wäikemaapidamistele wähem tähelepanu juhitud, kui nendes riikides.

Aiawiljade odatwus wõttis jalad alt ka meie parematelt wäikemaapidajailt — aiapidajailt —, kuna käesolewal suwel tuli müüa maasikaliiter 15 sendi eest, tomati kg 10 sendi eest ja kurgisada 20—30 sendi eest. Need hinnad ei tasunud enam selle wilja koristamiskulusidki, rääkimata muudest kasiwatuskuludest. Ka kõrwalteenistuse wõimalused on kadunud peaaegu täielikult. Ja tööta tööliste on tunnustatud meil seni peamiselt linnatöölisi.

On olnud mõtmed juhtumid, kus Petserimaalt on perekond rännanud Tallinna, et tööbõrsilt siin leida hõdaabitööd.

Kukkimonopol, suhkrutollid, nisuhinna kindlaksmääramine, peekonipreemiad, karjakonirolli arendamine, tõusetõide toetused jne. on enamasti läinud mööda wäikemaapidajaist. Neid peame eriliselt toetama praegusel ajal.

Tähtsamaks küsimuseks oleks aianduse arendamine, eriti wiljapuuadede asutamine wäikemaapidajate piirkondades, aiasaaduste turustamise tingimuste ja wõimaluste parandamine, wälisturgude, eriti Soome turu wõitmine meie aiawiljadele jne.

Käsitöö arendamisele wäikemaapidajate piirkondes tuleks panna ka senisest suuremat rõhku, kuna käsitöö instruktoreid on wähe nähtud seni wäikemaapidajate kesk. Tarwilik on meeskäsitöö instruktori ametisse seamine Eesti Wäikemaapidajate Keskliidu wõi Põllutöökojuure, kust see kergemini kättesaadaw oleks wäikemaapidajaile. Õppereiside, näitluste, kartete demonstratsioonide korraldamist wäikemaapidajate keskel tuleb laiendada ja süwendada. Paremateile wäiketalupidajatele kus suur perekond, tuleks anda eesõigus maa saamisele, kuna see perekond juba on näidanud eeskuju teistele wäikese maalapikese kasutamisel. Ka juurelõigete kõrgemust ei saa unustada.

Riigiasutustele punde wedu, kruusa wedu jne. peaks hoitama peamiselt wäikemaapidajate jaoks, kes ei suudaleida praegusel ajal mingisugust kõrwalteenistust.

Põllutööministeeriumi kalaasjanduse eriteadlane härra Kodres andis ülewaate kalanduse seisukorrast, selle kaitsest ja nõuande korraldamisest kalameestele.

Läbirääkimistel tõsteti üles wäga mitmesugused wäikemaapidajaid ja kalamehi puudutawaid küsimusi ja wõeti wastu järgmised otsused:

1. Riigi tagatwaraheinamaade planeerimine ja parandamine lupidajaile omanduseks andmine jurelõigetena tuleks läbi res korras läbi wiia. 2. Riigimaade põlise tarwitamise seaduse põhjal antud maa ja päraldiste laenuprotsent tuleks alandada kahele. 3. Popside ja linnarentnike kohtuleks kiiresti korraldada. 4. Tööta tööliste krediit juurtida peamiselt asundustegewuse edendamiseks. 5. Mõisade peawalitsuse poolt renditawate turbarabade rentuleb alandada ja kantmeeiri-maks ära jätta, wõimaldades wäikemaapidajaile turba wõimist ka wäljaspool turbaihingut. 6. Kalanduse ja meeskäsitöö instruktorituna üle Põllutöökoja juure, kus nad saaksid tihedam kontakti pidada wäikemaapidajate ja kalameestega kui teiste nõuandjatega. 7. Kalameeste laenu tasumise edasilükkamist pikendada ja laenu protsenti alandada.

Akende puhastamine Berliinis keelu alla.

Lühikeste supelwõstlémide järgi on nüüd Berliini politseiülikonsultant dr. Bracht ära keelanud pikkade saabaste kandmise naistele. Liiklusrikkal Tauentzienstrasel teatawal naistekategoorial kombeks kanda elegantsete kuld-, hõbe-, siniseid ja teisi-wärwi saapaid, käratadnendega tähelepanu. Näiid peawad need „daamid“ hõõrama saabaste asemel kandma hariliikе kingi.

Mõõdunud nädalal pandi Berliinis keelu alla akende puhastamine. Määrus tundub wõõrale kummalisena, kuid berliinlased teawad wäga hästi, et seekordne linna puhtus pole wähematki ohus. Asi seisab selles, et Berliinis elab mitusada naist, kes ei jaluta Tauentzienstrasel säärsaabastes, waid selle asemel hoolega puhastawad aknaid. Kui kõigi tulnud läbistada kitsaid, tõugeid uulitsaid, mis wiiwad ajalehtede kwartaali, see on wõimalik nud imestades näha, et otse selles rajoonis elawad Berliini wirgeimad majaemad. Peaaegu iga maja akna wõis näha noori wõi „määramatus wanuses“ daamisid, kes suure hoolega tundide kaupa haljastawad ühtsama akent ja mis kõige imelikum, mitte päewaalgusel waid õhtul, kui majas põles elekter ja mitte hariliku wõõrase lapiga, waid wärwiliste siidrättidega. „Töötawate majaemad“ olid riietatud silmatorkawaisse õhtutualetidesse. Jäi mõni mees seda kummalist toimingut waatama, siis järgnes lahkelt majaemalt kutse „wõõrastemajasse wastuwõtlikku“ majja.

Linnupassid Ameerikas.

Ameerikas on pandud maksma wali kontroll mitte ainult sisserändawate inimeste, waid ka lindude suhtes. Iga aasta kirjutab „lindude-diktaator“ prof. Theodore Palmer miiutusat linnuwasii, mis annab riigile tulu ca 250.000 dollarii. Ameerikas olemasolewate lindude sissewedu on waljusti keelatud ja passe antakse ainult kanarialindudele, kes weetakse sisse Saksamaalt, eriliist tõupajulindudele Prantsusmaalt ja pärast hoolikat arstiliist läbiwaatust ka papagoidele.

Lindude salajase sissewee takistamiseks on määratud ametisse eriti teaste silmadega bioloogid. Siijuti ülemimportööril õnnestus tuhande kanaarialinnu seas laiwalt tuua maale ka üke „keelatud linnu“. See kawalpaljastati kohe bioloogiliselt inspektorilt, nii pea kui tolle hoone wärawad olid awatud. Importöör sai kaela suure trahwi.

16. now.! Mitte tühipaljas lubamine, waid 10. üldlaulupeo I kiirwõitude loosimine peetakse tegelikult 16. nowembril s. a. Peame täpselt kinni kõikidest tähtpäewadest.

ISIK, KES NIMETAS ENNAST „Z“

J. Jefferson Farjeoni romaan

16

Neiu waatas paar silmapilku uuriwalt Dennise otsa. Kas hakkas ta jälle kaotama usaldust noormehe wastu? Akilise hirmuga mõtles Dennis sellele, teades, et ta ei wõi süüdistada neidu, kui see teda ei usalda. Kuid hetk möödus, ja neiu naeratas.

„Peate aru saama, kui wäga ma teid usaldan,“ ütles neiu waikselt, „kui ütlen, et tulen teiega jalutama.“

„Jumala eest, preili Thomas — soowiksin, et teaksite, kuidas jumaldan teie julgust!“ hüüdis Dennis kergendatult.

„Wõib-olla on see kartus, mis sunnib mind teid usaldama. Pean ometi kedagi usaldama, eks ole — ja keda muud wõiksin ma?“

Dennis tõusis laua juurest ja sirutas käe neiule.

„Kui kunagi tarwitan kurjasti teie usaldust, preili Thomas,“ ütles ta, ja neiu polnud kunagi warem kuulnud mehe häält nii tõsisena, „siis loodan, et mind põletatakse põrgus.“

Neiu wõttis wastu mehe käe, laskis siis selle lahti ja pöördus kiiresti akna poole.

„Meie uus seltsiline on läinud,“ ütles ta, pöörates jutuaine kõrwale isiklikest asjust.

„Uus seltsiline? Oo — mõtlete kunstnikku,“ wastas Dennis pikkamisi.

„Jah. Kas nägite teda?“

„Ei. Mõtlesin, et sõõn enne ja lähen siis teda waatama. Millal ta läks?“

„Peagu kohe, kui hakkasite sõõma. Ta läks juba ligi tunni eest. Otse siis, kui lahkusin teie juurest esimesel korral, tuli ta aeda —“

„Mis — ta tuli aeda?“ hüüdis Dennis.

„Jah. Mõtlesin, et ta tahab wahest minuga kõnelda, ja nii läksin tema juure wälja.“

Dennise otsaesine tumenes.

„Jah — mis juhtus siis?“ küsis ta.

„Oo, ei midagi eriliist. Ta oli wäga wiisakas. Mulle meeldis tema nägu, wälja arwatud habe. Ta ütles, loodab, et ei sega meid ja palus, et lubaksin tal maja aiast maalida.“

„Mis te wastasite?“ nõudis Dennis kartlikult.

„Ütlesin talle, et ta muidugi wõib tulla aeda, kui soowib, ja — seal ta tulebki!“

Dennis sammus kiiresti akna juure ja kui ta sinna jõudis, tõmbus neiu äkki tema poole.

„Mis on?“ sosistas Dennis.

„Kuid —“ kogeles neiu pärani silmadega, „— see — pole sama mees!“

13. peatükk.

Kunstnik.

Kunstnik lähenes majale aia ühest otsast, kuid ta oli weel natuke eemal rõdust. Püüdes kasutada parimini lühikest hetki, sosistas Dennis kiiresti:

„Olge kindel, preili Thomas! Arge laske tal aimata, et olete erutatud, kui ta näeb meid. Kas olete weendunud, et see pole sama mees?“

„Täiesti!“ sosistas neiu wastu, püüdes end koguda.

Neiu huuled olid lähedal noormehe huultele, ja Dennis pidi wõitlema joowastuse wastu, mis temas tekitas neiu lähedus.

„Jah — kuid wõib olla kaks kunstnikku,“ ütles ta.

„Samasuguste habemetega?“ wastas neiu. „Ja ühesuguste riietega?“

„Mis! Tahate öelda —?“

„Tasa!“ sosistas neiu ja tõmbus natuke eemale.

Sel hetkel jõudis kunstnik muruplatsile ja näis esmakordselt märkawat, et teda nähakse. Ta peatus ja waatas kindlusetult rõduukse poole. Dennis pomises kiiresti neiule, „Arge järgnege mulle — hakake lauda koristama,“ ja astus wälja külalisele wastu.

„Oo, tere õhtust!“ hüüdis kunstnik lahkelt. „Loodan, et andestate mulle selle sissetungimise?

„Aga kas te oletegi sissetungija?“ wastas Dennis tawalise sõbralikkusega. „Sain aru, et keegi on annud teile luba maalida maja aiast — ja arwatawasti olete teie see kunstnik? See on wõluw paik, eks ole?“

„Jah, wõluw,“ mõõnis kunstnik. „Õigus, mulle anti luba siiatulemiseks enne einet. See oli keegi daam, kellega wiimati kõnelesin.“

„See on tõsi,“ noogutas Dennis. „Ma olen ainult külaline siin. Kas suitsetate?“

Ta wõttis taskust sigaretitoosi ja kunstnik silmitses seda.

„Tänan,“ ütles kunstnik.

See oli õõbedast sigaretikarp ning üks nurgas olid sellel tähed „D.S.“. Dennis pani põidla monogrammile ja awas karbi.

„Kus on teie maalimisriistad? Maalimisjalg ja muud sellised asjad?“ küsis Dennis.

Kunstnikul oli ainult wärwikarp käes.

„Oo, need jäid kaljule. Jätsin nad sinna, minnes ise weidike jalutama sõõgi ajal.“

„Oo, siis te ei sõõnudki siin?“

„Ei. Ma ei tahtnud rikkuda sellist wõluwat paika järelejäänud leiwakoorukestega, apelsinikoortega ja paberitükkidega. Jalutasin ümbruses, otsides mõnd teist maalimiswäärset paika.“

„Mõistan,“ pomises Dennis; ja siis äkki küsis: „Kas soowite näha daami, kellega enne kõnelesite? Kardan, et tal on tööd praegusel hetkel —“

„Oo, ei! Oo, ei! Arge segage teda,“ wastas kunstnik. „See pole sugugi tarwilik. Ma lihtsalt jalutasin aias, otsides milline on parim koht, kuhu asetada maalimisjalga.“

„Kas leidsite selle?“

„Jah — mõtlen, et otse siin oleks wäga hea. Mis te arwate?“

„Pole kasu minult nõu küsida, härra. Mul ei ole kunstnikusilm. Aga isiklikult ma oleksin arwanud, et see on weidike liig lähedal. Esiplaanile jääks lillemuru ja põõsastik.“

„See on tõsi,“ mõõnis kunstnik Dennise üllatuseks. „Jah, jah — see wõib küll õige olla.“

„Kas ma jalutan ühes teiega aia ääre, et waadata, kas saan teile abiks olla?“ pani Dennis ette, nurides teist terawalt.

„See on teist tõesti ülikena,“ wastas kunstnik. „Ma ise tahtsin seda teile praegu ette panna.“

„Tore! Ja ma näen teie tööd, kui tohin. Wõi ei ole te nüüd weel midagi teinud?“

Kunstnik ei wastanud kohe. Ta waatas mõttes elutoa poole, kus Valerie Thomase kuju wõis näha liikuwat. Siis pöördus ta ja hakkas pikkamisi jalutama kalju poole. Dennis astus tema kõrwale.

„Jah — olen teinud weidike — üsna weidike,“ ütles ta. „Hakkasin maalima kaljudelt, wäljaspool aeda, kuid ma polnud rahul selle wäljawaatega... Siis olin küllalt julge paluma... Need roosid on suurepärased, härra, suurepärased! Kas olete kunagi warem näinud nii puhast wärwi?“ Ta hingas äkki hõõgwalt. „Ja need lilleherned. Minu sõna selle peale, et pole kunagi warem elus näinud sellist aeda! Daam, kes hoolitseb selle eest, on aiandusgeenius. Kas see peaks olema sama daam, kellega enne kõnelesin?“

„Jah, arwan küll.“

„Kes ta on? Mis on tema nimi —“

„Seal on koht, mida ma soowitaksin,“ katkestas Dennis. „Otse selle wäikese wärawa kõrwal. Ah, ja seal on teie maalimisjalg, näen — kõik on walmis seatud.“

Kunstnik noogutas.

„Jah, jätsin selle sinna, kui läksin jalutama. Mõtlesin, et daamil ei ole midagi selle wastu.“

Nad jõudsid aia ääre ja pöördusid.

„Teil on õigus! See ei wõiks olla parem,“ hüüdis kunstnik. „Jään siia. Kuid wõib-olla hiljem õhtupoolikul tahan maja weel lähemalt waadelda.“

„Muidugi,“ wastas Dennis. „Kas wõin nüüd näha pilti, mida olete alustanud?“

Kunstnik noogutas ja tõi lõuendi wälja. See ei wäärinud Kuninglikku Akadeemiat, kuid awaldas ometi wäikest annet. See tõstasi üllatas Dennist.

„See on suurepärane wärw teil seal,“ tähendas ta, näidates lõuendile. „See on mingi sinakas purpur, eks ole? Millised wärwe segasite selle saamiseks?“

„Sinist ja purpurit,“ wastas kunstnik naeratades.“

„Mis — nii lihtsalt?“ wastas Dennis. „Mul oli arwamine, et see wärwide segamine on palju keerulisem.“

„Tõeliselt see ongi nii,“ mõõnis kunstnik. „Õige tee selle wärwi saamiseks on segada punast, rohelist, kollast, oraanshi, musta, walget ja kulda, need keema ajada ja serweerida kuiwikutega.“

Siis kortsutas Dennis otsaesist ja mõistis, et tähtis psühholoogiline lisandus on tulnud nende westlusele. Mees kas tegi nalja temaga, mis oli kaunis wäheusutaw, wõi tahtis mõnel põhjusel talle märku anda, et ta ei ole kuigi suur kunstnik.

„Mõistan. Olete koomiline kunstnik,“ tähendas Dennis.

„Mu töö lihtsalt kubiseb huumorist,“ naeratas kunstnik. „Ja wõib-olla on teie tööga lugu samuti? Teie, nagu mõistsin, nurite geoloogiat?“

Dennise aju töötas kiiresti. See mees teeskles, et ta on kunstnik. Ta teadis, et Dennis teeskleb, nagu oleks ta geoloog. See tähendas — kas oli see nii? — et ta teadis, et Dennis esineb George Smithi osas. Nähtawasti pidi ta siis olema mõni härra Z-i agent. Mingit muud tõõendust polnud sellele tarwis.

„Jah, armastan geoloogiat,“ wastas Dennis, samuti naeratades.

Ükskõik, mida mõtles teine, Dennis pidi teesklema, nagu mõistaks ta teda ja pidi wastama sellele nii mõistlikult kui wõimalik.

„Enne kui lähete koju,“ lisas kunstnik, „wõite arwatawasti tõestada, et graniit on wõnim kalju läänes, ja et ta ei ole tekkinud muutuse läbi merekaldast.“

„See on kindlasti minu püüd,“ wastas Dennis tõsiselt. „Loodan ka tõestada wõiwat, et kriit on pärit pliotseen-ajast.“

„Siis on üsna selge, härra, et teie ja mina mõistame üksteist täielikult,“ hüüdis kunstnik, „ja kuna see on nii, siis tunnen, et wõin teile usaldada oma wäikese wärwide segamise saladuse.“ Ta pistis käe taskusse ja tõmbas seal wälja kokkupandud paberilehe. Palun teid ainult, et te ei loeks seda enne, kui olete läinud tagasi koju, ja et te läheksite sinna kohe. Kui loete seda aias, siis wõib ehmatus rikkuda roosiõisi ja ajada linnud pesadest. Head õhtut.“

Dennis wõttis paberitüki ja naeratas sõnade kuulelikult, imestades endamisi, mis seal wõis olla kirjutatud.

„Ma walwan teid siit,“ lisas kunstnik. „Ma teate, et olete järelewalwe all. Ja kuna asi on nii, siis ei ole wististi hea, kui meid nähakse liig kaua koos kõnelemas.“

Ta wiipas käega ja pöördus oma maalimisjala juure. Ka Dennis pöördus ja sammus tagasi maja. Waatamata soowile, kohe lugeda sedelit, ei teinud ta seda ometi enne elutoa jõudmist. Siis awas ta paberilehe ja luges selle läbi. Ja pärast seda istus ta liikumatult oma kohal, waadeldes mõtteis päikesepaistelisele murule.

Ta ei kuulnud, kui uks awanes temaselja taga ja alles siis, kui preili Thomas hakkas rääkima, märkas Dennis, et neiu on waikse tuppa astunud.

„Nii,“ ütles neiu, „mis on juhtunud?“

Dennis pöördus, ilma et oleks midagi wastanud. Ta mõtted olid ikka weel tegewuses kiijaga, mille oli saanud.

Mardihani.

Paar nädalat tagasi jalutan mina linnaserwal. Naudin niiöeida sügisloodust ilu. Äkki näen, ühe musta majakese juures walge hanekari. Elawast loodusest tunnen alati rõõmu. Sirutan kätt hanekarja sihis ja teen õrna häälega: kudu... kudu... kudu!... Lühidalt, talitasin samuti, nagu olin mõnikord teinud tuwikestega. Et las' kogunewad mu ümber, siis otsin taskust leiwaraasukesi ja kostitan linnukesi.

Hani, armsad inimesed, on aga sootu teist iseloomu sulglind kui tui. Seda wõisin konstateerida kohe. Hanekarjast eemaldus suur isahani ja hakkas mind wihaselt ründama. Kael ettepoole sirge nagu oda, susiseb ja wusiseb see kuri lind ise nagu weerew tulipomm, mis iga hetk plahwatamas.

Ma ainult hetk kaalutlesin, et kas waskata hane rünnakule wastuataagiga. Konstateerisin aga kohe, et see oleks mõttetu katse. Mis hanel wiga rünnata, suur pikk kael dieli, kollane nokk susiseb otsas nagu mürgitatud metall. Mida panen sellele relwale wastu? Oman küll kaunis keskpärase nina, aga see organ ei ole loodud hoopide andmiseks, waid hoopide wastuwõtmiseks.

Mõõnsin, et kõige mõistlikum on, tõmmata pea õlgade wahele ja teha pikad sammud. Seega tegin aga wõrratu wea. Mu waenlane weendus, et tegemist on arawõitu wastasega.

Hani lendas mulle kuklasse kui lennuk.

Ta laskis kuuldawale metsiku wõiduksja ja lendas mulle kuklasse kui lennuk. Tiiwanukkidega lopsis mulle wastu kõrwu, nokaga ladus mu lagipeale nii, et mu kolu aiwa kõlksus ja kõlises.

Karjusin appi kolmes kohalikus keeles. Et ehk leidub läheduses ükskõik mis rahwusest inimesi, kes ruttaksid mulle appi. Eks awaneski musta majakese uks ja wäljus halli kuultna hunditõugu koer ja koera järele wanamees, kel nii suur piip suus kui kohwimasin. Koer rebis ja rewideeris ülienergiliselt mu pükksisääri, mees mõistis aga mu seisukorda paremini. Ta wiskas hane nagu sulgpuntra põllule ja kähwatas koerale. „Kasi minema, Priimo! Mis sa siin naksid!"

Kus mul tõusis nüüd ka wiha niiöelda miinimaksini. „Mis ajast peale peetakse selliseid põrgulinde ja koeranärusid ahelata?" Küsitlesin ja rõhutasin: „Wabariigi waba kodanik jalutab ja temale ässitatakse kallale kõiksugu kiskjad. See, pane tähele, kõik paragrahwi alla. Mina seda asja niisama ei jäta!"

„Isahani on kangesti armukade," seletas wanamees. „Teil, härra, on walkjas wihmamantel ja punane nina..."

„Wait!" kärgatasin wahele. „Tema, see tähendab isahani, wõib oma emahanesid hoida kas wõi kolm korda päewas, mina temaga wõistlema ei tüki. Ah, kuis mu kõrwad õhetawad saadud hoopidest, mu lagipea sai sihukese wibratsiooni wõi massaaši, et kadumas kolm ja pool meelt mu peast. Tooge see hanenäru siia, ma keeran tal nupu otsast!"

„Mardipäewaks lõikan teisel kukla punaseks," ütles mees, „lühidalt, pistame hanekese praeahju. Ta peab oma surmaga lepitama tänase kuritöö. Ja kui härral midagi selle wastu ei ole, siis wõite tulla ja katsuda, kuidas see kuri lind maitseb. Egas te ometi mind kohtusse anna?"

Mis seal ikka kohtuga möllama hakata, mõtlesin ja sirdusin koju. Warsti ununes kogu juhtum, sest hani oli kardetawalt koputanud mu meelte orgaanidele, mis ühenduses mälu-aparaadiga. (Palun mitte arwata mäletsemist!)

Aga waat, mardi-laupäewal sain kirja, mis kõlas nii:

„Wägga ausdetu herra ja alakirjandik!

Balun oma osawõdduka ausdata meie beregondliggu anesöömisõ.

Kõike ausdusega Mihkel Mikalai ja ta naene Kai."

Seda kirja lugedes meenus mulle tookordne kuri hani ja, mis ma sest salgan, tõusis tahtmine liiga hambad selle põrgulinnu kõõbadesse. Teiseks oleks tore wõimalus tutwuda agulielanike koduse elu ja oluga.

Läksin nii mardiõhtul Mihkel Mikalai juure hanesöömingule.

Mikalaide majas terwitas mind kõigepealt hundikoer Priimo. Siis tuli wana Mikalai ja wiis mu tuppa, mis kuum kui saun. Praeahi pragises ja prõksus, ukse wahelt nõrises raswamire ja emand Mikalai halises: „Küll sel hanel kurjalwaimul on aga raswa, awa kas wõi määrdewabrik." Laua ääres istus nelt inimest. Mikalaide tütred ja wäimehed. Wana Mikalai tutwustas: „Siin mu wäimeespoeg lihunik Lupski ja siin mu teine wäimees Gustaw Karutamm. Tütreid tühje et maksa nimetadagi, millaga tutwute isegi."

Wäimeespojad wiskasid wahwasti witsa. Lihunik lõi laia käe plaksti põlwe otsa ja konstateeris: „Mokka läheb see maailma elu!"

Ta naine noomis: „Hakka aga jälle! Mis sul häda on?"

„Liha hinnad lähewad roppu moodi alla."

„Kas sa kuula," tõtsatas Karutamm, kes oli lihuniku kõrwal peenike kui pilbas, „ma ei saa liha sum sissegi, temal lähewad hinnad alla..."

Lihuniku nägu lõi wihaseks. „Eks sõõ rupskit. Weise pead, jalad, maonahad, ma müün teisi poolmuidu, need ei lähe sul nahka, mis?"

„Pfui, milline labane jutt!" sähwas proua Karutamm ja hõikas kõõki: „Mamma, kaua sa seda hane seal kõpsetad? Too juba ta kord lauale!"

Nüüd kargas lihunik pooleldi lauale.

Wahepeal pöördus proua Lupski mulle küsimisega, et kas ma ei saawat panna lehte Treiali Tiinat, kes kloppiwat tema akna all põrandariideid ja ütelnud härra Lupski kohta ilusemokaga elewant. Pangu ma sellele memmele wägewad pirnid.

Nüüd tuli juba proua Mikalai praetud hanega ja paiskas selle partsti kogu kandikuga lauale, ise pahandades: „Põidlad põletab ära, raisk!" Kuiwatas raswaseid põidlaid põlles ja käsutas meest: „Lõika lahti!"

Mikalai hakkas mässama hane kallal, mis näis wintskena nagu pruun plekk. Meie kõik ootasime ja waatasime, kõigil isu suur. Eriti erutatud oli lihunik ja Priimo, kes sirutas pea laua ääre alt ja hiilis hane lõikamist suure pinewusega.

„Anna siia, ma lõikan lahti!" ütles lihunik ja haaras noa. Kälimees pistis aga kärama: „Nüüd ta, saadan, tahab endale rahmata suurima tüki!"

„Kas sul on hale?"

„Muidugi on hale. Sa alati suuremate tükkide peale walmis. Ögiks kõik enda nahka."

„Mis sa, nähwitsi, irised, ah? Mis suuri tükke sa siin räägid? Mida ma olen nahka öginud?"

„Nonoh, ära ikka lärma! Kui tahad, siis ütlen: Minu naise kaasawaragi keerasid kinni, ä'ä sa põrnitse ise midagi!"

Lihunik wirutas noa otsti lauasse ja nohises nagu wihane härg. Naised hakkasid kilama: „Nüüd lähewad kaklema... Kas häbi ka ei ole: wõõras inimene lauas."

„Selle kaasarawa ma olen kinni keeranud?" kisendas Lupski. „Wasta, sa igawene impamp, ehk ma keeran su kõriorelid igawesesks kinni. Ta tegi kätega sellise liigutuse, nagu algaks praegu härja saba wäänamine.

Karutamm oli wiina mõjul sama wahwa ja wastas: „Härja hääl, aga poisikese meel!"

Nüüd wuhises Lupski ränk rusik läbi õhu ja raksas laual segi kõik leiwataldrikud ja soustikannud. Wana Mikalai hakkas siunama: „Pimme waim sa möllad! Ega sa lahkiallis ole?"

„Las loll lärmab!" äwritas Karutamm. Nüüd kargas lihunik juba pooleldi lauale ja tiris kälimehe karwupidi toolilt. Hani lendas põrandale, naiste kisa oli hirmsam kui Jeruusalemma rikkumise ajal. Mul oli king sularaswa täis ja külm kurgilõik põrkas mulle põue nagu jäine purikas.

Äkki lõikas emand Mikalai hele kisa üle üldise kära: „Appi! Koer wiib hane... Kuumuse põrast oli jäänud uks praokile, Priimo lipsas sealt wälja, hani wantipidi suus. Kakelus lõpetati kohe ja me kõik tormasime koerale järele. Kõige ees emand Mikalai, siis ta mees, wäimehed ja tütred. Mina lidusin kõige taga, et näha kuidas lugu lõpeb.

Küll hüüti, ähwardati ja meelitati koera, see pidas aga saagi diktaatorlikult oma hammaste wahel ja sibas edasi. Nüüd juhtus aga nii, et kõik pealinna koerad, kelle meeleolu kõetud koeramassu kõrgendamise pärast ärewaks, pidasid linna serwal protestimiitingut. Kui tungis nende ninna praetud hane lõhn, siis tormas kogu koertekari Priimole kallale. Tekkis suur õrisew koerte sõõr ja wehkis õhus sabade-mets. Küll oli kiku ja kärinat!

Nüüd oli hani nitsama kui kadunud ja lihunik Lupski wirutas ühe heleda kälimehele wastu wahtimist. Endast mõista lõid teised ka sekka.

Kas maksab lisada, et ma kadusin lahingplatsilt imekiresti?

Heini.

Tekkis suur õrisew koerte sõõr.

Maemaailmast. Tänapäewa ilurawi on e terwiserawi.

1932. a. Weenus kaaluga 70 kg! — Pimedas hiti

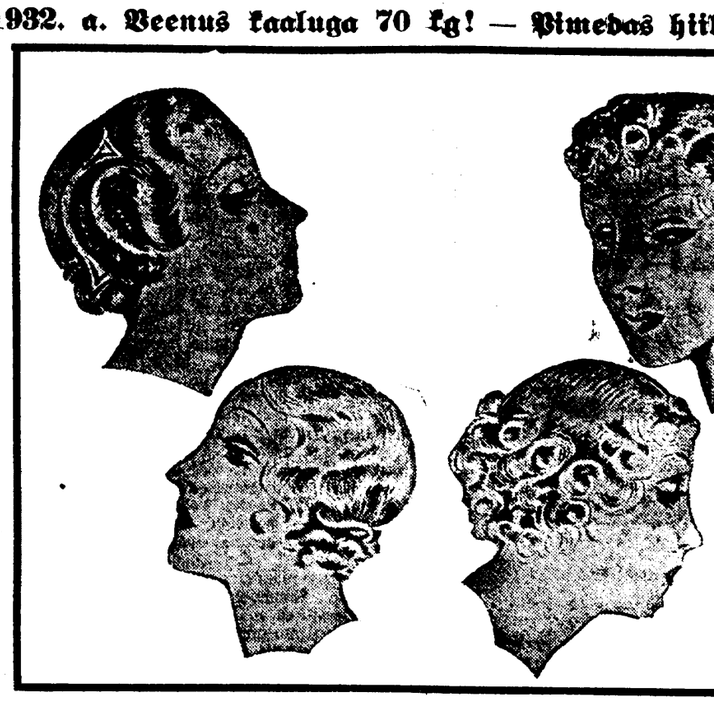

Kosmeetikat, ilurawi, wõetakse aasta-aastalt õha tõusemalt. Naismaailm ei tee ilurawist tänapäew enam mingit saladust, waid talle waadatakse kui igapäewasest hügieenist tingitud tarwidusele. Tarwidusele, mida ei saa wältida, hamuti, nagu ei saa wältida söömist-joomist, tarwidusele, mis on tänapäew muutunud niisama endastmõistetawaks toiminguks kui korralikult riietamine.

Ilurawi endast tänapäew tähendab rohkem terwiserawi kui muud. Ta on naha tähtsate funktsioonide toetamine, aga ka ta häirete takistamine. Alles teises joones seltsib siia ntinimetatud „make up" — loodusе järeleaitamine — palete juustamine, ripsmete ja silmakulmude wärwimine, puuderdamine ja huulepulga lõõtsamine. Ja selles nimelt erineb tänapäewa kosmeetika endiste aegade omast. Peaõõk ilurawis asetatakse nüüd naha terwisliku seisukorrale — heale tuxeringwoolule, lihaste tõõmendamisele ja alumise kui ka ülemise nahaloe loomuliku tegewuse elustamisele. Nahk on nimelt organ, mis pole mitte sugugi wähem tähtis tervist meie keha „mootoreist", ja inimene ei suuda elada, kui suur jagu ta nahka on rikutud. Tänapäewa kosmeetika pole mõnd, kui naha loomulik rawi. Eriti praktiseerivad seda Ameerika ja Inglismaa, kuna Prantsusmaa erdiselt taotleb rohkem wälist „ülesöömist". Anglosaksid on aga saanud aru esijoones tervewe naha ilust.

Kui siis nüüd tõna siin kõneleme ilurawist, siis mõtle nõupalu ta wälise, „wõõpamise" õpetuse, kui just hügieeni, terwise rawi, seisukohalt.

Tõsi, kerge oleks end siin pikema waewata usaldada hea asjatundja kätesse, kuid waewu leidub meie päewil ja pealegi meie hulgas naist, kes seda endale rahakoti mõttes wõits lubada. Nõuab ju ilurawi järjekindlat, päew-päewast rawi. Muidu oleks ta asjatu töö. Ja siin tuleb juba naistel endil panna „käed külge".

Milles siis seisab see rawi?

Kõigepealt naha igapäewases puhastamises ja toitmises. Need on kaks peafaktorit. Kuid oma sihilt kaks hoopis erinewat tegurit ja seepärast on ebadige siin piiida tabada kaks kärbest korraga. Wahendid puhastamiseks, olgu see siis õli, kreem wõi mingi näoweesi, on ka ainult puhastamiseks. Neid ei pea siis ka wõima naha toitiaina. Paljud peawad suurt lugu puhastamis-kreemist, teised eelistawad aga puhastus-weesid. Ainult kogemus näitab, mis kellelegi on hea.

Wähemasti kord päewas, kõige parem enne magamaminekut, wõetagu ette näo põhjalikum puhastus. „On teie nägu kuiwa ehitisega," õpetab sel puhul keegi Wiini kosmeetik, „siis on seks parim mõni raswarikas kreem, õige halbadel juhtudel — õli, ja siis kohe järel puhkida teinepiimaga (see on raswa emulsioon, segatud seebipulbriga, mis eelidab pujastawat momenti). Tuleb aga wältida igaladi alkoholilist wett, kuna see aiwa soodustaks kuiwamisprotsessi ja ka, kuna taolised weed enamasti alati isõldawad lisandeid, mis mõjuwad nahka ärritawalt (nätiteks mentool jne.)."

Alles siis järgnegu naha toitmine — muskliõli wõi mõni toitew kreem. Kuid mitte koormata nagu asjatult palju raswakihiga! Sest see takistaks õõsel naha hingamist ja sunniks seega poorid laienemisele.

Hommikul sootwitab sama Wiini kosmeetik nägu taas üle puhkida sama junepiimaga ja siis alles pesta, kui sellega ollakse harjunud, wee, pehme lapi ja seebiga, sest wiimase puhastawat mõju ei saa salata. Ta loob nahale tingimused, mis soodustawad tasse raswainete kergemat ja sügawamat sissetungi. Kui aga ei peaks oldama harjutud pesema seebiga, siis mitte alata sellega järsult, waid pikkamööda.

Nüüd on teie nahk puhas ja nüüd järgneb raswa sisualdaw (sest teie nahk oli ju kuiwa ehitisega) alus kreem, mille õrnalt nahasse klopite (mis eeldab were tsirkulatsiooni) — ümbert silmade, üles piki naeruvolte ja lõuga wasakult hõõrakule. Kreem jääb seniks nahale kuni olete peagu walmis muu tualetiga, siis puhite ta näolt rätiga ja katate naha õrna puudrikorraga.

Omataste aga raswane näonahk ja suured poorid, siis ilagi õhtul samuti raswaga puhastada, kuid juba pärel puhkida pooriweega, ja toitwat kreemi asetada waid woldiriikaile lohile. Hommikul taas puhastada nägu enne üle pooriweega ja asetada näole puudri alusõhina pooripreemi. Puudrina aga soowitab Wiini kosmeetik raswase naha puhul tarwitada wäärtlilisandusega mineraalpuudreid, mis mõjuwad kuiwatawalt.

Üks teine üldmoodus õpetab hommikul töustes pesta nägu alul sooja, siis külma weega. Kuid mitte liig sooja, sest siis wõiksid weresoonelesed põskedel liig kergesti lõhkeda. Seejärele näole määrida puudri alusõhina poolraswast kreemi.

Hoiatatud olgu aga kreemi liig energilise näole kandmise wiisi eest! Kuidagi ei tohi nahka seejuures rebida ja wenitada, mis aiwa soodustaks kortsude tekkimist.

See, millest ülal oli juttu, käsitles wältimatut igapäewast rawi, mis tarwitab hommikul ja õhtul waid mõned minutid aega. Peaks aga, kui nädalas kaks wõi kord ei tarwitata mõne kosmeetiku abi, ise mõnikord ta põhjalikumalt asuma „asja juure". Ja selleks wajame kahe abinõu, mis soorituwad asendamatuid teeneid: näoharja ja n.-n. „potsutajat". Mõlemad soodustawad naha tegewuse ja wereringwoolu elustamist, ning selles seisabki kogu edu. Nad tingiwad naha sisemise elu ja wärskuse, ta werewalgumi, sõnaga: ta õitsengu.

Potsutamine ja harjamine on parem ja kindlam kui massaaž, mida pealegi enda kallal wäga raske sooritada ja mis nõuab juba põhjalikku asjatundmist. Liig kergesti patustatakse wale massaažiga — olgu et ta siis on olnud liig tugew wõi jälle mitte wastanud anatoomilisile tegureile, — ning tehakse kurja, mis waewu hiljem heakstehtaw.

Näoharju liigutatakse kaks minutit silitades lõua juurest kõrwalt üles kuni meelekohini. Potsutaja wõib jagada oma kerged löögid kõikjale, ka tundelisimaile kohile silme all. Kõikjal wiib ta were tegewusse, mis siis toob uut elu nahasse.

Kuna üldiselt kõikjugu näowannid pigem keelatakse, ometi siin-seal wõiksatab jälle teateid, mis neid soowitawad. Ja nimelt auruwanni, mis kord nädalas wõetakse eite näo põhjalikuks puhastamiseks keewa kummelateega täidetud kausi kohal. Kes ei oma liig lõdwa näonaha, nii et see kohe otse ei kisenda pooriwee järele, wõib peale säärast kümblust näo jätta õõseks täiesti rahule — ilma raswata wõi õli-

ta, et ta loomulikul gata.

Sageli tarwitatakse näo damiseks jäätükiksi. K rian ettewaatus ja asjatundl külmetada naha.

Ilurawi hulka ei kuulu ka keharawi. Ka siin p järele — kuiw wõi raswane. malikult igapäew küm kogu keha niiskelt üle h käidelda mitte liig õrnalt. ring harja wõi kõva käsna hinganist ja wõimaldab tal t määratud ülesandeid. See see on hea seep, s. t. ta ei tahi lehelist. Seda wõite proowi tükk seepi alkoholis ja soojenda oli seep hea; on ta sogane, kümblust, kui omate kuiwa n (=hõõrumine; wõtta õli üsna waseks); kui omate raswase weega. Jalad nisama hooli parem põõratalgiga) ja siis Käed hästi kuiwatada ja küü gasi, seega wäldite ta alatise siise kreemitada. Kui peate t töid, siis on hea kord nä teha kümblus leiges

Ning nüüd juus. Mit pigem toob kahju kui kasu. aitab tuhandeks. Kui omate neb enneaegselt, siis tehke karukollapulbriga (lycozodiu ruge sisse mingi hea juukse šampooniga ja siis pärast h et juukstesse ei jääks seepi. enne desemist peanaha õlga siis kuiw wõi raswane. P lige pea wõllasesse rätti, n jätke nii weerand tunniks, lühikese juuksega on jõetud juukserawi: harjamine. likult harjama, see a pehmuse. Inglanna, kelle j saks, annab oma wanemalt p was kolmsada harja

Juustest kõneldes siird ta „wälisele" kosme kunstile. Ja nimelt t Wiini loomingud sel alal. taha tunduda metu, „ehitis moeansamblist. Aina juure on tõrjumas maskulääriset pageeritakse pisemat. kui on leitud ta kohaseim praegu lokisesed, lained, jah õhtup paelad ja agraffid ehwad tohi seejuures tunduda lan peab mõjuma loomulik

Üks Londoni juukfur teatasime oma lehes paar hiilgawad pead. Kun härma daamide waewast, ke iid tunde seks, et lasta en soeng, mida ometi nii-kui näinud. Meelehärma tagan tas juustele kahjutu, wärwi. Kui need „hiilga „wiimseks karjeks", siis näen ridu sõdelewat hõljuwate wo lillade jne. nuppude ja nupu

Ja juba on antud „ette peab wastama kleidi omale. darwat ja kriipfutawat alla nekese, walges aga jätwat jahuga üle puudrataud ilme päil. Eriti huwitaw olewat sel, millist koostust eriti rel pretendeerivad „wambi" nii „deemonlik".

Nagu New Yorgi lehed radikaalse faleduk 1932. a. Weenusele nähakl grammi, Ameerika maa on isegi üles seadnud 1932 d ud ja nimelt: kaela laius ülaõõnvars 25, allaõõnvars 88, kintsud 31, luupeksе kom moodia ideaalse naise „mah detawaist lehaproportsioone jellest ebamõõrafest „midagi ridu sõdelewat hõljuwate wo lillade jne. nuppude ja nupu

Ja juba on antud „ette peab wastama kleidi omale. darwat ja kriipfutawat alla nekese, walges aga jätwat jahuga üle puudrataud ilme päil. Eriti huwitaw olewat sel, millist koostust eriti rel pretendeerivad „wambi" nii „deemonlik".

Nagu New Yorgi lehed radikaalse faleduk 1932. a. Weenusele nähakl grammi, Ameerika maa on isegi üles seadnud 1932 d ud ja nimelt: kaela laius ülaõõnvars 25, allaõõnvars 88, kintsud 31, luupeksе kom moodia ideaalse naise „mah detawaist lehaproportsioone jellest ebamõõrafest „midagi

Daamid, rulake
Moodsa rõietuse juure j
seks on tingima
korsette
seda wõite sa
Wana Pos
(sissekäik tänav
Kinnad odawad. Bando

„Estoonia" teater.

Martin Taras „Toscas"

Esmaspäeval laulab Martin Taras wiimast korda Cavaradossi partiid „Toscas", peale selle astutakse see ooper kawast ära. Kuna eelmisel etendusel määratu hulk publikut rummi puudusel pidi jäämа ukse taha, wõib tänagi jälle oodata wäga elawat osawõttu. Alandatud hinnad.

Teisipäeval eelviimast korda „Madame Dubarry". Alandatud hinnad.

Teatribüroo.

Draamastuudio teater.

Saksa teatri ruumes.

„Merihärg & Ko ajab Wenemaaga äri".

See Jaan Kärneri komöödia tuleb etendusele pühapäeval, 13. novembril, kell 8 õhtul näitejuht R. Kleini juhatusel, B. Rosenwaldi dekoratsioonega. Kuulsaid hiiipe kannawad: W. Mew, A. Engelberg, A. Grostal, A. Himbeck, J. Kaljola, R. Klein, L. Lindau, M. Möller, L. Mõttus, S. Reek, ja kiilaisena esineb Alfred Sällik.

Draamastuudio teatri ringreis „Wedelworstiga".

Juba teist nädalat wiibib Draamastuudio üks trupp ringreisil Hugo Raudsepa „Wedelworstiga". See on komöödia 4 waatuses, sõdelewa dialoogi ja lõõlausetega, milliseid seni osanud öelda waid Hugo Raudsepp. Järgmised etendused lähewad Kohtla-Järwel, Sondas, Wiru-Nigulas, Kabalas, Sinunas, Kundas, Wõsul, Haljalas jne.

Tallinna konserwatooriumi 2. õpilasõhtu.

korraldatakse „Estoonia" kontsertsaalis esmaspäeval, 14. novembril, kell 8 õhtul. Segaeeskawast wõtawad osa ainult wanema kursuse õpilased, laulu-, wiiuli- ja klaweriklassidest. Sissepääs wabatahtlike annetustena puudustkannatawate õpilaste kassa heaks.

Raadio.

Esmaspäeval, 14. nov.

Tallinn. 18.00 reklaami. 18.10 wälismaisi päewauudiseid. 18.25 helipl. 18.45 kodumaisi päewauud. 19.00 ülek. Tartust. 19.30 wanemleitnant G. Lagus: Merikaitse küsimus Läänemere riikide juures. 20.00 ülekanne Tartust. 20.05 Tall. Konserwatooriumi õpilaste õhtu. Kawas: I 1. Grieg, a) Kontsert 1. jagu, õpil. M. Pessin (w. k.); b) kontsert 2. ja 3. j., õpil. Ch. Paal (w. k.); 2. R. Kull, Fantasie caprice, õpil. B. Alwesson (w. k.). 3. Massenet, Aria oop. „Le Cid", õpil. H. Uuli (w. k.) 4. Chopin, Ballad g-woll, õpil. M. Roos (w. k.). 5. Bizet, aaria oop. „Karmen", õpil. E. Waarman (w. k.). II 6. Schumann, Kontsert I jagu, õpil. H. Malm (w. k.) 7. Glinka, aaria oop. „Elu tsaari eest", õpil. J. Simon (w. k.). 8. Bach, Giaconne, õpil. W. Janson (w. k.). 9. Liszt, Ungari fantaasia, õpil. B. Rosin (w. k.).

Tartu. 18.00 reklaami. 18.10 ülek. Tall. 19.00 inglise keele tund algajaile (mag. Silwet). 19.30 ülek. Tall. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 ülekanne Tall.

Lahti ja Helsingi. 12.00 waluutakursid. 12.05 heliplaate. 18.00 tšelloettekandeid. 18.20 saksa keele tund. 18.50 aeg, ilmateade. 19.15 põllum. teateid. 19.25 kõne. 19.50 lauluettek. 20.20 westlus. 20.40 muusikal. kõne. 21.10 ringh. orkester. Kawas: soome, rootsi, norra ja ungari wiise. 21.45 päewauudiseid.

Stokholm ja Motala. 18.05 ajaw.-eeskawa. 19.15 heliplaate. 21.00 ringh. orkester. Kawas: Nardini, Beethoven, Mendelssohn, Corelli, Frank j. t. 23.00—24.00 ajaw.-kontsert.

Riia. 7.00 wõimlemist. 7.30—8.00 kontsert. 16.30 sõnalist. 17.00—18.00 Weberi helit. 18.00 sõnalist. 18.30 hawaii gitarri ettek. 19.00 sõnalist. 20.05—21.00 skandinaawia muusikat. Kawas: Palmgren, Sibelius, Järnefeldt, Gades, Grieg. 21.20 läti laule. 21.40 popul.-muusikat. Kawas: Conradi, Morena, Popp. 22.30 ajaw.-kontsert.

Kaunas. 18.10 pärastl.-kontsert. 19.30 ajawiidet. 20.40 kammermuusikat. 21.40—23.30 kontsert. Kawas: May, Wijsmar, Kreisler j. t.

Warssawi ja Kattowice. 12.58 aeg, Krakowi fanfaare. 13.10 heliplaate. 14.30 sõnalist. 17.30 heliplaate. 19.00 kontsert. 20.00 mitmesugust. 21.00 operetiülekanne. 23.15 ja 24.00—0.30 tantsumuusikat.

Königswusterhausen. 13.05 kooliraadio. Lõputs heliplaate. 15.00 kontsert. 16.00 lastetund. 17.30 pärastl.-kontsert. 18.30 rahwas ja rass (kõne). 20.25 raadiotehnikat. 21.00 koorikontsert. Kawas: Beethoven, Lendwai. 22.00 raadiopopurrii. Kaasteg.: solistid, orkester ja koor. 23.00 teateid ja kuni 0.15 kuhtp. kontserdi ülekanne Londonist.

Praha. 12.00 ja 16.10 heliplaate. 18.30 lõunakontsert. 14.40 heliplaate. 16.30 klaweriettekandeid. 17.10 pärastlõuna-kontsert. 18.50 heliplaate. 19.30 saksa saade. 21.00 muusikat. 21.30 ringhäälingu orkester. 23.20—0.30 ajawiite-muusikat.

Wiin. 12.30 lõunakontsert. 13.00 lõunakontserdi järg. 13.40 Rosetta Pampanini (helipl.). 14.10—15.00 heliplaate. 16.20 lastetund. 17.10 noortetund. 18.00 pärastlõuna-kontsert; kawas: Rust, Becce, Lehar j. t. 19.10 sõnalist. 20.35 Joh. Brahmsi kammermuusikat. 21.30 kuuldemäng. 23.30 puhkpillide-muusika ülekanne Londonist.

Budapest. 10.15 orkestrikontsert. 13.05 mustlasmuusikat. 18.00 orkestrikontsert; kawas: Polgar, Huß j. t. 19.40 heliplaate. 20.45 orelikontsert. 22.45 teateid ja jazzmuusikat. 24.00 mustlasmuusikat.

Pariis. 14.30 heliplaate. 15.05 ooperimuusikat. 21.20 ajawiite-muusikat. 22.45 orkestrikontsert.

London ja Daventry. 14.00 orkestrikontsert. 14.45 orelikontsert. 15.30 orkestrikontsert. 17.45 kontsert. 19.15 tantsumuusikat (261,5). 22.00 krew õhtu. 23.35 kammermuusikat. 1.00—2.00 tantsumuusikat.

Leningrad. 8.15 kontsert. 11.00 saade õpilastile. 12.00 töölisloõna. 17.00 kontsert õpilastile. 18.15 kontsert. 19.00 uudiseid. 20.00 ülekanne teatrist ehk kultuurhoonest. 23.30 uudiseid. 3.00—4.30 raadio-testöö.

Teisipäeval, 1. nov.

Tallinn. 17.0 reklaami. 18.00 wälismaisi päewauudiseid. 18.15 lastetund. 18.45 kodumaisi päewauudiseid. 19.00 maajõustedusе õpiringi koosolek; arutusaine: Krediitpangad (juhatab A. Tamman). 20.00 ülekanne Tartust. 20.05 kontsert; juhatab mb. Arkadius Krull, orkester: Micheli — Wäike süit, Beethoven — Menuett, Kotzarowis — Gavott, Sibelius — Wõõrkline walss, Rubinstein — „Toreador ja andaluuslanna", soololaule — Eva Wirtanen (kolor.-sopr. — Helsingist), orkester: Liszt — Polonees. 21.00 esperanto. nädalakroonika. 21.10 kontserdi järg; orkester: Mascagni — Komöödia-süit, Grieg — Palwe- ja templitants, soololaule — Eva Wirtanen (kolor.-sopr.), orkester: Bizet — L'Arlesienne süit nr. 2, Kutschera — Marss.

Tartu. 17.50 reklaami. 18.00 ülekanne Tallinnast. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Alasti tantsijannad Sevillas.

Rewolutsioon Hispaanias on pääsenud walla rewolutsiooni kombluse alalgi. Maal, kus kuni wiimaste aastateni olid püsinud oma kestaegsed mõisted naise woorusе ja au suhtes, on enneolematuks kõmuks alasti tantsijannad Sevillas. „Matini" kirjasaatja teatel pole Pariisi kabareedes tantsulawadel esinew katmatus midagi wõrreldes Sevilla kabareede ja reweüüde „kunstitsemega".

Katoliiklik ajakirjandus peab ägedat wõitlust rahwa kõhluse languse, pärastrewolutsiooniaegse nõdrusti wastu. Lehed jutustawad Sevilla kuursaalist loo, kus neid kunstiwaeseid, kuid ehestikulatsioonirikkaid tantsutsesse pealt waadanud noor skandinaawia naisturist minestanud ja ta meeskaaslane esinenud wahju protestiga. Kuid kui tants jõudis lõpule, tõusid hispaanlased, mehed ja naised, ning korraldasid alastitantsijannadele mürtsewa kiituawalduse. Alasti naised pidid kümme korda esinema oma „kõnunumbriga".

Kogu Sevilla õhk on täidetud rewolutsiooni mõllus wabanenud aheldamatust tundeliikusest. Apelsinipunude wahelt wõib näha pallontiel „ülikiisi" ootamaid naisi, keda seks sunnib aina suurenew majanduslik wiletsus ja seltskondlik segipaisatus. Kesset seda moraalset langust käib poliitiline wõitlus. Sevillas on 90.000 wabrikutöölist, kellest peaaegu pooled tööta ja kelle seas kommunistlikel agentidel tänulik tööpõld. Alasti naiste kõrwal esinewad kommunistlikud kihutuskõnelejad. Nende tegewuse tagajärgi wõib näha igal sammul. Eriti Triani eeslinnas, kus peaaegu kõik walgete majade seinad on kaetud weripunaste Nõukogude embleemide — sirbi ja wasara — ning kommunistlike lõõkausetega.

Daamid, rulake

Moodsa riietuse juure j
seks on tingima

korsette

seda wõite sa

Wana Pos

(sissekäik tänav

Kinnad odawad. Bando

Tallinna aptee

Pühapäeval wastu es

— Narwa mnt. 52-b, tel.
Krediitpanga majas, tel. 4
Tellisiwi tän. 40, tel. 439

Esmaspäeval wastu

ja Leydeni apteek — S.
H. Mikheimi apteek — S.
A. Puksowi apteek —
E. Thubergi apteek — W.
R. Wallneri apteek — N
J. Wolffi apteek — Wana-S

Aiatine õõwalw
kaska apteek — Estoonia p
roti apteek — Kopli, Bek

Kõik apteegid on awat
kella 8-ni.

Tehnika nurk.

Dünamo starteritest.

Need kaks wördlemisi lühtsat masinat on pähklid, millest paljud juhid ei saa jagu. Sellest on tingitud ka alatised nende wigastused. Kui starter on ritis, pole weel häda nii suur, sest masina wöib käima lüüa ka wändaga. Dünamo rike on juba tõsisem, sest tema üleseandeks on akumulaatori laadimine, mis energiaga toidab kui walgustuse süsteemi nii ka starterit. Noortele sõidukijuhtidele paistawad dünamo ja starter niiwörd keerulistena, et nende tundmaõppimisele waadatakse nagu ülesaamatule raskusele. Waatame siis, kas nad tõesti on nii keerukad riistad. Olgu tähendatud, et suurem osa meil liikwel olewatest sõidukitest on warustatud „Boschi" dünamo-starteritega, seepärast waatleme nende ehituse ja töötamise põhimõtteid rohkem üksikasjaliselt. Dünamo koosneb ümmarguses metall-kestast m (joon. nr. 1), mille sisse kinnitatud 2—4 rauda g, millised nimetatakse dünamo nabadeks wöi poolideks; nendele raudadele on mähitud peenike isoleeritud traat f, mida nimetatakse pooli- wöi nabamähiseks. Kui wool läheb läbi nende mähiste, muutuwad rauad elektro-magneetideks. Nabade wahel tiirleb kuullaagritel c ankur a. Ankru pöik-laanalitesse on mähitud isoleeritud traat ühikute sektsioonidena. Ankru ühe otsa külge on kinnitatud kollektorid. Wiimane koosneb üksteisest isoleeritud wask-plaatidest. Iga plaat on ühenduses ühe sektsiooni lõpu ja teise algusega. Kui kollektor nii ka ankru mähis on massist isoleeritud. Kollektorile on asetatud sõeharjad e. Dünamo kere külge wäljaspoolt on kinnitatud katkestaja ja regulaator k, h.

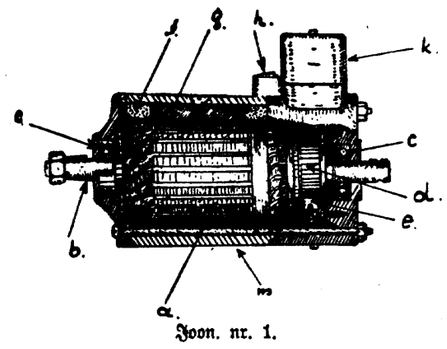

Joon. nr. 1.

Niiüd waatleme, kuidas tekib wool ja kuidas ta laadib akumulaatori. Nagu tähendatud, kollektorile k tajat ja akkumulaatorit a. Kui dünamo k annab woolupinewuse kõrgema, mis akkumulaatoris, magnetiseeritud peenikese traadiga südamik h tõmbab katkestaja plaadi c enda külge, mille tagajärjel ühinewad kontaktid d, c ja wool tungib akkumulaatorisse, laadides teda. Kui aga dünamo woolupinewus langeb madalamale akkumulaatori omast, algab woolu ringkäik wastupidises suunas. Wool läbistab rüüd jäneda mähise g. Südamik h kaotab oma magneedi wöime ja katkestaja wedru lahutab kontaktid d ja e üksteiest, millega katkeb ka woolu jooksu akkumulaatorist dünamosse. Woolule jääb juhtmeks ainult peenike mähis, mille kaudu ta pääs akkumulaatorisse on takistatud. Kui aga woolupinewus tõuseb nii kõrgele, et peenikese mähisega magnetiseeritud südamik suudab ühendada kontaktid d ja e, awaneb woolule tee akkumulaatorisse läbi dünamo wastupanust oleneb, millal ühinewad kontaktid d ja e. Tähendab, wedru peab olema niiwiisi reguleeritud, et elektromagneet (südamik) likwideerib tema wastupanu ainult siis, kui dünamo woolupinewus tõuseb kõrgemale akkumulaatori omast. Näiteks, kui woolupinewus on akkumulaatoris 6 wolti, ei wöi wedru kontaktidel d, e enen lasta ühineda, kui dünamo woolu pinewus tõuseb 6 woldist kõrgemale. Kuid wedru wastupanu ei wöi olla ka liig tugew, sest niisugusel korral südamik ei suuda kontakte d, e ühendada ja wool ei satu akkumulaatorisse, mille tagajärjel ta jääb laadimata. Nagu näha, kindlustab automaatkatkestaja akkumulaatori tühjenemise wastu, kui dünamo woolu pinewus langeb liig madalale. Seda on wähe, suurte mootori tiirude ajal dünamo woolu pinewus wöib tõusta nii kõrgele, et rikub akkumulaatori. On waja akkumulaator kindlustada ka niisuguste juhtumite wastu. Selleks on dünamol regulaator. Wiimased on kahetüübilised, nimelt elektromagneedilised ja sõega.

Elektromagneediline regulaator wöib reguleerida woolu pinewuse ja tugewuse wöi ühe neist. Ta ehitus

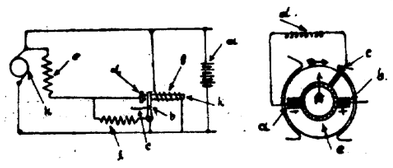
Joon. nr. 4. Joon. nr. 5.

on järgmine (joon. nr. 4): Pehmest rauast südamiku h ümber on mähitud peenikesest isoleeritud traadist mähis g, paralleelses ühenduses juhtmetega, mis ühendatwad dünamo k akkumulaatoriga a. Ühe südamiku otsa ja kontakti d wahel on kontakt-plaat b. Wedru c tõmbab selle plaadi kontakti d wastu. Plaat b on ühenduses juhtmega, kust kaudu wool akkumulaatorisse läheb. Kontakt d on ühenduses dünamo nabamähisega e. Juhtmete wahele, kust kaudu wool dünamost akkumulaatorisse läheb, on asetatud täiendaw takistus f. Dünamo töötamise ajal wool läheb akkumulaatorisse ja osalt südamiku mähisesse g. Kui dünamo woolu pinewus ei tõuse soowimata kõrguseni, ei suuda südamik kõrwaldada kontakti b wedru c tõmbejõudu ja ühendada kontakte d ja b. Kui aga woolu pinewus tõuseb liig kõrgele tõmbab südamik h kontakti b enda külge, katkestades seega woolu tee otse akkumulaatorisse. Tee woolule jääb wabaks läbi lisatakistuse f. Niisugusel juhtumil woolutugewus wäheneb, dünamo nabad magnetiseeruwad nõrgemini ja woolupinewus langeb. On woolupinewus langenud allapoole teatud normi, südamiku elektromagneediline wöime ka langeb ja wedru e ühendab kontaktid d ja b, mis woolule awab tema normaalse tee.

Sellest näeme, et ka siin wedru c ja südamiku h tõmbejõudude wahel peawad olema kindlad wahekorrad. Kui wedru pole wastawalt neile wahekordadele reguleeritud, ei laadi dünamo akkumulaatorit korralikult. Näiteks, kui wedru tõmbejõud on liig tugew wöi nõrk, ei satu akkumulaatorisse nõutawa pinewusega wool.

Eriti ohtlik on ülemäära kõrge pingega wool, sest ta wöib akkumulaatoris kutsuda esile miimesugused wigastused. Woolu reguleerimine kolmanda sõe abil sünnib järgmiselt (joon. nr. 5): Wool dünamo mähistesse ei lähe mitte mõlemate peaharjade a ja b kaudu, waid ühe pea a ja kolmanda abiharja c kaudu, mis asetatud peaharjade wahele. See kolmas hari ei lase woolupinewusel tõusta ettenähtud piiridest kõrgemale. Sõega regulaator ei takista aga woolu langemist allapoole normi, õigemini ta ei takista woolu jooksu wastupidises suunas, kui dünamo woolu pinewus on nõrgem akkumulaatori omast. Et hoida ära akkumulaatori tühjenemist, warustatakse kolmesõeline dünamo hariliku automaatkatkestajaga, millest juba ülal kõnelesime. Joonisel nr. 6 on toodud skeem, kus näidatud woolu ringkäigud katkestajaga warustatud dünamol. Skeemil a — nabamähised, b, c, d — harjad ja e — automaatkatkestaja.

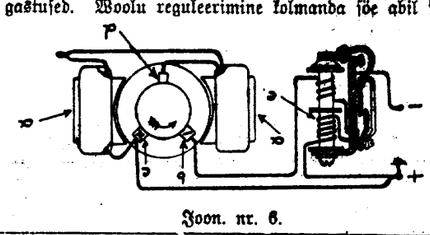
Joon. nr. 6.

Nagu sellest lühikesest ülewaatest nägime, pole dünamo fugugi nii keerukas riist, millest ei saa jagu. Hooldamise ja korrashoiu mõttes on ta küll wäga nõudlik. Wõigepealt tuleb temaga käia ümber ettewaatlikult ja asjatundlikult. Ta peab olema alati piinlikult puhas. Eriti tuleb hoolitseda, et niiskus ei tungiks ankrusse ega nabamähistesse. Samuti ei wöi sinna sattuda õli, bensiin ja teised ained, mis mähiste ja juhtmete isolatsiooni rikuwad. Kõik kontaktid tulewad puhtad hoida olemisest, et woolu ringkäik sünniks takistamatult. Sõed olgu alati hästi passitud kollektorile ja puhtad. Head wilumust ja oskust nõuab katkestaja ja regulaatori wedrude reguleerimine. Kui seda oskust pole, siis parem lasta seda teha tõesti asjatundjatel korralikes töökodades. Olgu tähendatud, et korratu dünamo töö oleneb suurel määral reguleerimata katkestaja ja regulaatori wedrudest.

Harwa tuleb ette juhtumeid, kus dünamo on ritis, küll on seda aga sageli katkestaja ja regulaator. Mõnel dünamol on katkestaja ja regulaator ehitatud kokku, kuid nende töö põhimõtted on samad, millest kõnelesime.

Järgmises numbris kõneleme starteritest ja wastame esitatud küsimustele.

A. A.

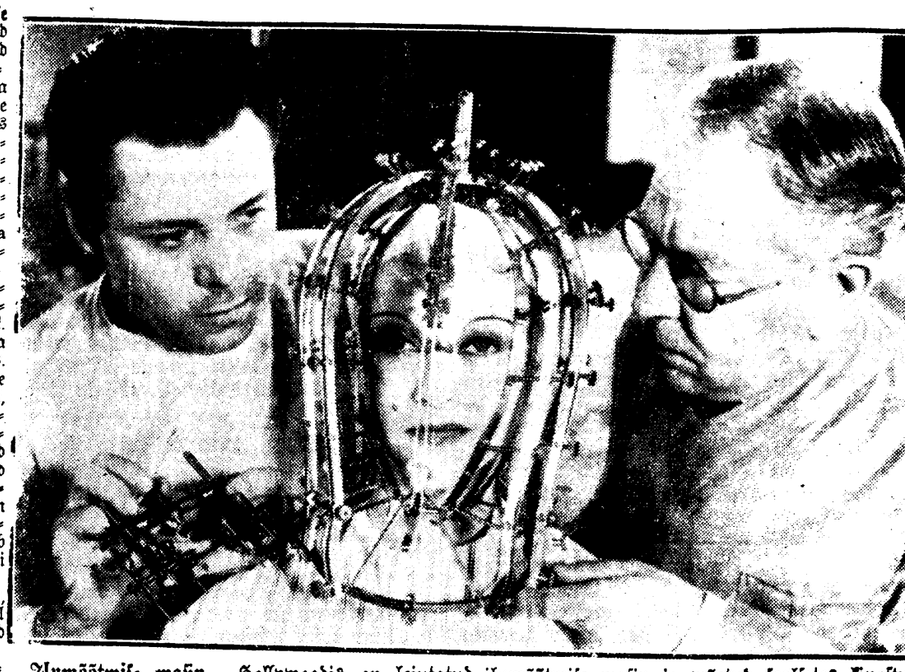
Ilumöötmise masin. Hollywoodis on leiutatud ilumöötmise masin ja wõetud sealsetes kinostudiotarwitusele. Uus leiutis wöimaldab millimeetrilise täpsusega mõõta näo kontuurid ja isegi [illegible]. Pildil — filminäitlejanna Sheila Terry oma ilu mõõtmisel. Mõõtmist toimetawad härrad [illegible] fina leiutajad — Westmore ja Factor.

Male.

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 559.

Kokku seadnud G. Andersson.

1. auhind Soome ajakirja „Ajan Sana" turniiril 1932. a.

Mustad.

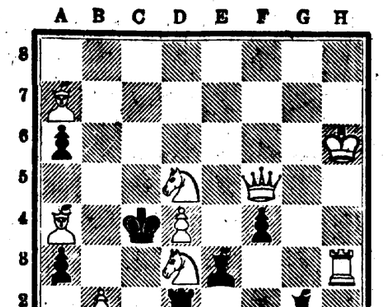
Valged.

Valged: Kh6, Lf5, Wh3, Oa4 ja a7, Rd8 ja b5, Eb2 ja b4.

Mustad: Kc4, Wb2, Oe8 ja g2, Rc1, Ea5, a6 ja h4.

Walged algawad ja annawad matt kahe käiguga.

A. Schöschini ülesande nr. 557 lahendus.

Seis: **Walged:** Kc1, Lc6, Oc4, Eb2. **Mustad:** Ka5, Rh1, Ec2. 1. Oe4—f5!, Ka5—b4; 2. Of5—b7 jne. 1. (Oe4—f5), Rh1—f2; 2. Lc6—c5+ jne.

Tallinna Eesti Maleseltsi turniiri 8. woorul olid järgmised tulemused:

Laurentius 1 — Uulberg 0; G. Friedemann ½ — Türn ½; inf. Rose 0 — Rinne 1; Kappe 0 — Raudwere 1; Sepp — dr. Brasche partii katkestati; Willard 1 — inf. Lorop 0; Kundsin 0 — A. Friedemann 1; Weldemann — Karringi partii jäi pooleli. Pärast 3. wooru on seis järgmine:

A. Raudwere +3 —0½; 2.—3.—4. G. Friedemann, Rinne ja Laurentius à +2½ —½; 5.—6.—7. Türn, Kappe ja Willard à +2 —1. 8. A. Friedemann +1½ —1½; 9.—10. L. Sepp ja dr. Brasche à +1 —1 (1); 11. Lorop +1 —2; 12. Weldemann +½ —1½ (1); 13. Uulberg +½ —2½; 14. Karring +0 —2 (1); 15.—16. Rose ja Kundsin à +0 —3.

4. woorul mängiwad: Uulberg — Rose, Lorop — Laurentius, Karring — Willard, Raudwere — Weldemann, dr. Brasche — Kappe, A. Friedemann — Sepp, G. Friedemann — Kundsin, Türn — Rinne.

Tallinna Eesti Maleseltsi teise klassi turniir algab 20. novembril.

Tallina Malesõprade Seltsi turniiri seis on pärast 4. wooru: 1. P. Schmidt jun. +3 —1; 2. G. Friedemann +2½ —1½; 3. Kappe +2 —1 (1); 4. Kundsin +2 —2; 5.—6.—7. Germann, Sakowsky, dr. Schmidt à +1½ —2½; 8. Nedswiedsky +1 —2 (1).

Tallinna koolinoorsoo turniiri seis pärast 3. wooru: 1. ja 2. Remmelgas (realgümn.) ja Prüun (kolledsh) à 2½ p.; 3. Laaman (realgümn.) 2 p. (1 pooleli) jne. Järgmine woor toimub teisipäewal, 15. stp. kell 16 realgümnaasiumi ruumes.

Partii nr. 242.

Mängitud Tallinna Eesti Maleseltsi 1. woorul 4. now. 1932.

Sitsiilia awang.

Walged: A. Friedemann. Mustad: J. Türn.

1. e2—e4, c7—c5; 2. Rg1—f3, e7—e6; 3. d2—d4, c5 : b4; 4. Rf3 : b4, Rg8—f6; 5. Rb1—c3, d7—b6[1]); 6. Of1—e2, Of8—e7; 7. 0—0, 0—0; 8. Oc1—e3, a7—a6; 9. Kg1—h1, Lb8—c7[2]); 10. f2—f4, b7—b5; 11. Oe2—f3!, Oc8—b7; 12. a2—a3, Rb8—d7; 13. Ld1—e1, Rd7—c5; 14. Oe3—h2!, b6—b5?[3]); 15. e4 : b5, e6 : b5; 16. Rd4—f5[4]), Wf8—e8; 17. Le1—g3, Oe7—f8; 18. Wa1—e1, Rc5—e4; 19. Rc3 : e4, b5 : e4; 20. Of3—b1, Lc7—b7[5]); 21. Lg3—g5, Ob7—c8?[6]); 22. Rf5—h6+!, Kg8—h8; 23. Od2—c3, Rf6—h5.

Seis pärast mustade 23. käiku:

Mustad.

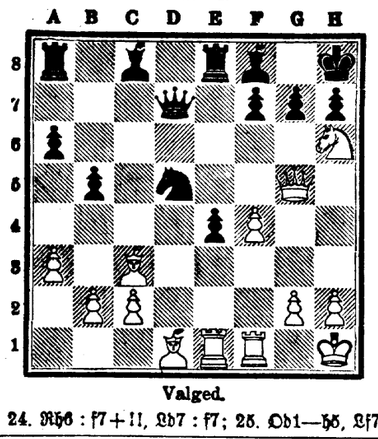
Valged.

24. Rh6 : f7+!!, Ld7 : f7; 25. Od1—h5, Lf7—e6; 26. f4—f5![7]), Le6—e7; 27. f5—f6, Rb5 : f[illegible] Wf1 : f6!, We8—b8; 29. Wf6—f8+!, Le7 : [illegible] Oc3 : g7+, Lf8—g7; 31. Lg5 : b8+, Lg7—[illegible] Ld8 : g8+?[8]), Kh8 : g8; 33. We1 : e4, Oc8—[illegible] We4—e2, Wa8—b8; 35. Kh1—g1, Kg8—g[illegible] g2—g4?, Of5—g6![9]); 37. Oh5 : g6, Kg7 : g[illegible] Kg1—f2, Kg6—g5; 39. Kf2—g3, Wb8—b[illegible] h2—h4+, Kg5—f6; 41. Kg3—f3, Wb1—h1. [illegible]

Türnil läks korda päästa seda mustadele w[illegible] ket lõpumängu ja wastast sundida leppima. [illegible] Wäga huwitaw, elaw partii üllatawa lõpuga.

Märkused

(G. Friedemanni poolt).

1) Türnil on wiimasel ajal teataw kaldumus [illegible] mängitud awangukäikude poole. Teoriakäik Rb8—c6.

2) Nii-nimetatud Louis Paulseni wariant [illegible] partiis. üks selle awangu kõige raskematest la[illegible] toditest.

3) Warajane. Waltud käik wiib mustad [illegible] tesse tugewa walgete ratsaniku seisu f5 ruudul tõ[illegible] oli 14. ...., Wa8—c8, et rõhuda c liini peale.

4) Wõidab wäga tähtsa ataagi tempo.

5) Näilisel wõidawad mustad nüüd ühe o[illegible] walgetel on aga üllataw paraad.

6) Otsustaw wiga. Kui mustad ei tahtn[illegible] pida wiigiga (21. ...., L : b2; 22. Rf5—h6— [illegible] igawese tulega, siis nad peaksid tingimata käi[illegible] —b5, et takistada Ob2—c3. Aga walgete se[illegible] ka siis parem.

7) Kui 26. Oh5 : e8?, siis järgneb muidugi [illegible]

8) Kuni selle momendini on walged h[illegible] mänginud, aga nüüd nemad satuwad eksiteele. [illegible] sunniitud wõidu järg on siin: 32. Ld8—b4+, L[illegible] 33. Lb4 : e4, Oc8—b7; 34. Le4—e8+!, Wa8 : [illegible] We1 : e8+, Lg7—g8; 36. We8 : g8+, Kh8 : [illegible] Oh5—f3, ja 2 enam-etturit ühewärwiliste obad[illegible] garanteeriwad walgetele wõidu.

9) Hige positsioonitundmisega haarab s[illegible] oma ainsa šansi — see on waatkilõpumängu — [illegible] Et ta on selle lõpumängu suur tundja, oli tema [illegible] poolt kergemeelsus seda lõpumängu wastu wõt[illegible]

Bibliograafia. Eesti Maleilm nr. 4/5 on [illegible] Sisuks on muuseas: Malekroonika Eestist ja wä[illegible] Partiid, nende hulgas mitmeb Eesti maletaja [illegible] mängitud; probleemid ja lõpumängud jne. „Ees[illegible] ilm" korraldab kaugeturniiri ja lahendusmõistu[illegible] metaja ja wäljaandja on Martin Willemson [illegible] Soowitame huwitawa ajakirja (24 lkk., hind 5 [illegible] malesõpradele.

Wastutaw toimetaja L. Kenn.
Wäljaandja Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Estonia teatri

Esmaspäewal, 14. novembril Martin Tarase külaskäigueteduseks lõplikult wiimast korda alanbatud hindadega

„Tosca"

G. Puccini ooper 3 waat.

Teisipäewal, 15. novembril kell ½8 õhtul eelwiimast (17.) korda alandatud hindadega „Madame Dubarry"

C. Millöcker-Theo Mackeben operett 3 waatuses, 9 pildis. Pääsetähed Nr. 1.75—20 senti.

Draama-stuudio teatri

Saksa teatri ruumes.

Pühapäewal, 13. now. j. a., kell 8 õhtul Jaan Kärneri

„Merihärg & Ko. ajab Wenemaaga äri"

Komöödia 3 waatuses.

Piletid eelmüügil kassas kella 11—1 ja 5—8.

Draama-stuudio teatri

Draamastuudio teatri ringreis. Repertuaaris: Hugo Raudsepa

„Wedelworst!"

Komöödia 3 waatuses.

E., 14. now. — Sondas.
T., 15. now. — Wiru-Nigulas.
K., 16. now. — Kabalas.
N., 17. now. — Simunas.
R., 18. now. — Kundas.
L., 19. now. — Wõsjul.
P., 20. now. — Hõljalas.

Etenduse algus kell 8 õhtul.

Arstid

Dr. M. Klompus

Naha-, põie- ja suguhaigused.
W. Karja 1, krt. 7.
(Sauna t. nurgal)
Könet. kl. 12—1 ja 5—½8.

Dr. Fanny Katz

Naha- ja suguhaigused.
Kaarli puiestee 9—1.
Tel. 453-23. Wastuw. 10—12 ja 5—7.

Narwa mnt. 12.

Dr. med. Wilms

Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kella 9—½11 ja 6—7 p. l., telef. 805-82. Wereproowid iga päew samuti elektrirawi

Tunnid

Englishman

gives lessons. Convers Literat. for beginners & advanced Students. App'y daily fr. 10—1 & 3—6 o'cl. Lai 21./III

Kõrgema harid., kauaaegse prakt. õpet. annab tunde

matemaatikas, ladina,

j. t. keeltes. Kiire ettewalm. igajug. eksl. Uus t. 5—4-a, 3. kord, könet. kl. 8—9 ja 3—5.

Wilunud õpetajanna, kes kaua tegew olnud wäliskaal, annab

õpetust klawerimängus,

edaijõudnuile kui ka algajaile. Konserwatooriumi kawa. Täiskaswanuile kiirel meetodil. Tasu alandatud. Narwa mnt. 26—12 hoowis, könet. kl. 4—6.

Saksa keele

õppe- ja könetunde antakse Lembitu t. 7—1, pah. kätt hoowis.

Nõmmel annan

saksa keele

tunde koolisõpilastele ja täiskaswanuile. S. Pärnu mnt. 91—2.

Tööotsimised

Интеллигентная молодая особа (русская) ИЩЕТЪ МѢСТА приходящей къ дѣтямъ и немного помогать по хозяйству. Предл. въ конт с газ. подъ «2682».

Töökas wanem naisterahwas palub

üksiteenijaks

wõi passikohta. Paldiski mnt. 2—6, wõi kirj. ssomi „Tunnistustega".

Härrad rätsepad!

Wõimaldage tööd naiskäealusele. On wilunud kõiges. Pal. teat. sõl. „Wilunud + 20".

Lugupeetud

daamid a härrad!

Ärge laske põhja minna haritud, karsket, 27-a. noormeest! Wõimaldage mingisugustki tööd — oskan osalist rauatööd. Palwe rahuldajale wastan tänulikkusega. Teat. kirj. sõl. „Energia 3048".

Tööpakkumised

Tüdrukut

maale tarwis. Kaubelda esmasp. kell 8 homm. Gonsiori tän. 17, poes.

Korteripakkumised

Wäike, wäga kena

tuba

ära anda, mööblitega wõi ilma. Siimoni tän. 15—1.

Kaasüüriliseks

wõib tulla meesterahwas üksiku naisterahwa juure. Soo 6—9.

3- ja 4-toalised

korterid

ära anda loodusilukult ilusas kohas, laulupeoplatsi wastas, Kuristiku t. 4. Tulla pärast kl. 12.

Üürile anda uues, nõgusas majas

mööbliga tuba

erasissek., elektriwalg., wanni tarwit. ja muude mugawustega. Estoonia pst. 27—7 (4. korral)

Korter

— tuba waheseinaga — wälja üürida Graniidi tän. 33—10.

4-toal. päikesepoolne, kuiw, wannitoaga, mugaw

korter kesklinnas

wälja üürida. Küjida Wene t. 7, A. Tanseri äristi.

3-toaline, ilus, päikesepoolne

korter

wannitoaga moodsas majas kohe üürile anda. Laboratooriumi t. 11—3 (Laia t. juures). Näha kella 10—4.

Wäga ilus 2-toaline

korter

suure köögi ja eestoaga kohe wälja üürida, hind 30 kr. Ilus Kalamaja 35, küsida krt. 1.

Suured tööstuse- wõi

laduruumid

ahju ja weewärgiga wälja üürida. Teateid Rahumäel, Pikal t. 18-a krt. 2.

Ilusas ümbruses omaette majakeses kuiw, soe, remonteeritud

korter

— 2 tuba, köök, weranda, wesi ja elekter olemas, korralikele üürnikele wälja anda Mäekalda tän. 17-b, hallis majas.

Kindlas ametis meesterahwas wõib tulla

kaasüüriliseks

üksiku wanema naiste juure. Girgensoni tän. 32—7.

Korteriotsimised

Adwokaat wajab 4—5-toalise

korteri

kesklinnas. Pakk. sõl. „H. R. S." wõi telef. 429-82, kl. 5—7.

Soowin wäikest

tisleritöötuba,

wõib olla ühes elukorteriga, soowitaw Juhkentali ümbruses. Teat. kirj. sõl. „24".

Müüakse

Kunstimaitselisi MÖÖBLEID ostate ja tellite Alterman'i mööbliärist V. Roosikrantsi nr. 2 Tallinn.

Uus pianiino

müüa odawasti. Näha äripäew kl. 4 p. l. Luise tän. 17—7.

Wäikesem

maja

juhuslikult müüa Nõmmel, Suwila tän. Küsida Rahumäel, Suurelt Pärnu mnt. 51; telef. 435-96.

Müüa

riietes-, pesu-, woodikapid, puhwetid, söögilauad, söögitoatoolid tamme-, saare- ja kaseputust. Laulupeo tän. 1, töökojas.

Puutreipink

müüa S. Patarei tän. 9.

Kingsepa kõrge

postmasin

müüa, täiesti korras. Terase t. 6—3.

Juute- ja kookos-

walpu

ja põrandalinikuid

Th. Stempel,

Pikk tän. 15.

Kaitske oma kurku ja hingamisorgaane tarwitades sagedasti

Euka pastille

Euka on saadaw! kõigis apteeges.

Krunt müüa

Klooga aedlinnas ilusas kohas, suurus 4.300 r.-mtr., ühes metsaga. Soowijad teat. aadr. kirjal. „Päewalehe" talit. „Klooga krunt".

Kardinaid

suures walikus, kardinastangesid ja automaatrulloosid

Th. Stempel,

Pikk tän. 15.

„Päewalehe" ja „Laste Rõõmu"

kuulutusi ja tellimisi wõetakse wastu ja müüa üksikuid numbreid

Türil,

H. Limbergi kaupluses.

Leitud

Toompeal leitud wigastatud

linnukoer.

Loomarawila, Wilmsi t. 33-a.

Hagijas

on tulnud 8. oktoobril Rose, Kuiwajõe, Roobu tallu. Kui 7 päewa jooksul järele ei ilmu, omandan koera.

Mitmesugust

Soowin laenata

20.000-kroonilise maja esimese obligatsiooni peale 1350 krooni. Pakkum. saata sõl. „Nr. 1350 + 3041".

Leitud wäike walge

koerake,

on ära anda Narwa m. 50-a—1

Head ja odawad

kodused lõunad

Merepuiestee 12—4, „Musta Kassi" kõrwal.

„Päewalehe"

üksikud numbrid on müügil

Saue Jaamas.

Kaaditark

(wanaaegne).

Elan nüüd Imanta (S. Arehna) t. 16—1, enne Kullasepa tän. 4—2. Wastuwõtt kl. 9 homm. kuni kl. 8 õhtul.

Kes tahab teenida 100—150 kr.,

see soowitagu krunt maja ehitamiseks kesklinna ümbruses. Teat. Kaupmehe t. 15—2, tel. 460-32.

Abja alewis

wõtab „Päewalehe" tellimusi ja kuulutusi wastu Abja-Paluoja piirkonnas.

Perekondlikud teated

Kaarli kirik. Kuulutatud: Jaan Põld ja Soolep; Albert Ojamäe ja Elfriede Lindström; Andrei ja Ilse Alun; Julius Pähkihal ja Marie [illegible]res; Jaan Kuiwojõgi ja Elisabet Kapp.

Laulatatud: Oswald Mauer ja Elfried[illegible] sette Tiiswelt; Konstantin Sirkel ja Herta Rätsep.

Surnud ja maetud: Eduard-Joh[illegible] Riist, Jüri p. 62 a.

Kaarli kirik. Ristitud: Maaja Treimann; En[illegible]

Kihlatud: Patwi Tammen-Terho Merwa ja [illegible] ne-Mathilde Lints; Bernhard Rumessen ja Endla Ünt[illegible] Kelder ja Emilie Pahtmann; Johannes Juus ja [illegible] hanna Tamberg; Jakob Zawiskar ja Liisa-Anette Sal[illegible]

Laulatatud: Nikolai-Oswald Timusk ja Ro[illegible] mann; Johannes Wurmann ja Marie Wurmann; Aug[illegible] ler ja Ida Klaws.

Surnud: Annette Hammelmann, 33 a., Rudol[illegible] tül, 28 a., Ferdinand Puu, 21 a.

Jaani kirik. Ristitud: Harry Luik, Leonid[illegible] Eha Halliste.

Kihlatud: Woldemar Proos ja Matilde Teig[illegible] sander Aljas ja Erna Nurk, Hugo Otsepp ja Elfried[illegible] Artur Kitwell ja Ella Saarmann, Woldemar Gutmann [illegible] friede Dellmann, Ralf Komits ja Ida Aun, Karl Laus[illegible] Torstenberg, Richard Jalak ja Marta Paas, Aleksand[illegible] son ja Marta Saarmann, Hans Karell ja Emilie Tol[illegible]

Laulatatud: Rudolf Paris ja Ilse Saat, Er[illegible] ja Linda Wiitmann, Johannes Oppi ja Alide Soll.

Maetud: Juula Andreas 61 a., Julie Spielber[illegible] Liisa Herkel 74 a., Johannes Sepp 42 a., Liisa Philipp[illegible] Lembit Nahkur 11 a., Wiwian Kahm 2 a., Leida Tar[illegible] a., Willem Marjapuu 63 a., Friedrich Tõnnus 42 a. Westenberg 62 a., Artur Mägi 29 a., Sulo Siim 3 a. Saarmann 35 a., Maria Engmann 69 a., Lilian Post[illegible]

Püha-Waimu kirik. Ristitud: Eino Klaus, [illegible] nand Blum, Gunnar Ehlwest.

Kihlatud: Theodor Martpuu ja Salme Särg[illegible] Jakobson ja Salme Jürgenson. Jüri Linnask ja Ann[illegible] mann. Ferdinand Birkenfak ja Linda Latt. Axel Remm[illegible] Marta Leets. Friedrich Palm ja Liisa Jürison. Eduard [illegible] Alide Tassenberg. Woldemar Blaubrik ja Hilda Rosf[illegible] hannes Tomingas ja Maali Müller. Johannes Adler [illegible] Tedrekull. Karl Hell ja Elfriede Martin. Harald Sepp[illegible] na Ohmann. Bruno Bebris ja Armida Neimann.

Laulatatud: Bernhard Kristal ja Helene [illegible] Heimar Olup ja Juuli Heinrichson.

Maetud: Anna Luik 38 a., Toomas Eigi 78 a., [illegible] Ehlwest 8 kuud, Rudolf Raudsepp 49 a., August Kirschf[illegible] Ann Kala 69 a.

Rooma-katoliku kirik. Ristitud: Helga Chri[illegible]

„Päewalehe"

üksikuid numbreid müüakse kõigis

Eesti wabariigi raudteejaama[illegible]

Alati saadawal reisijatele ja kohalistele el[illegible] kudele lehe ilmumise päewal.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk.